

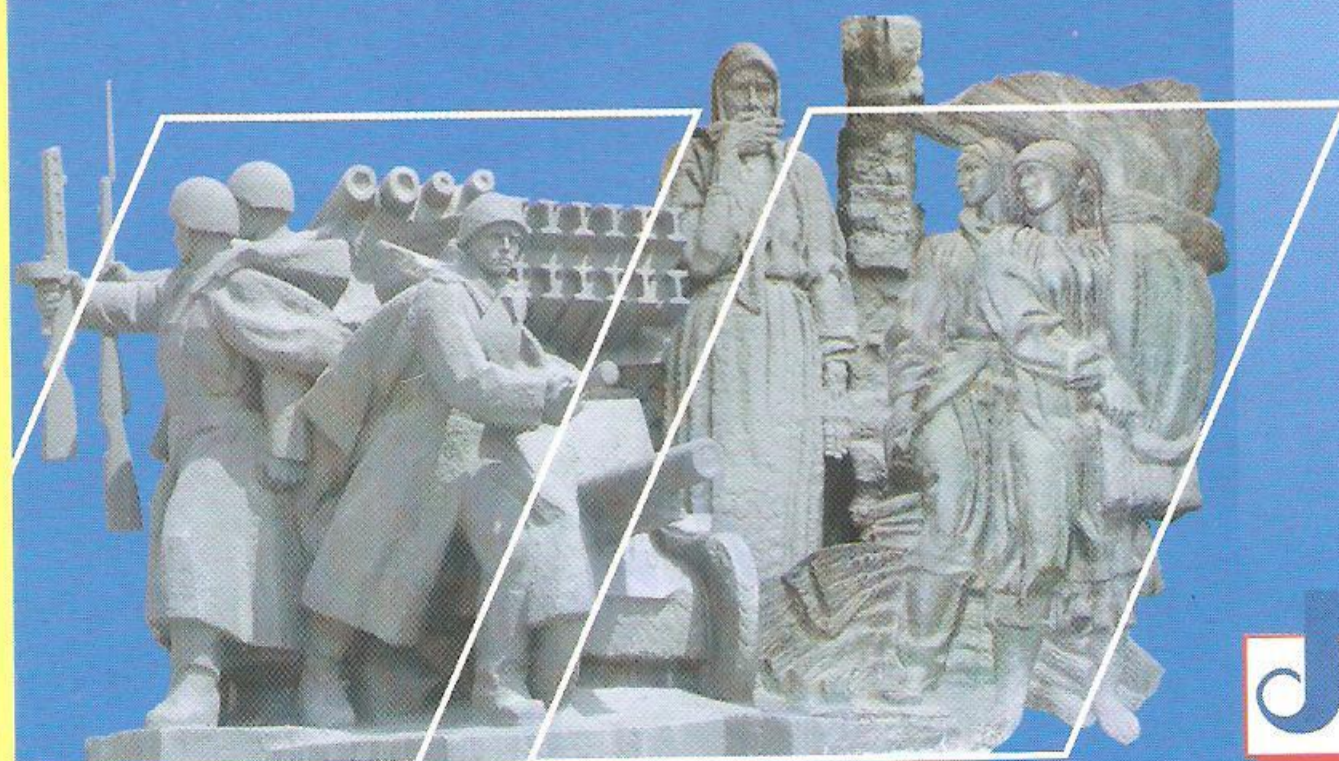

В.С. Власов, С.В. Кульчицький

Збірник завдань для державної підсумкової атестації (у формі контрольних робіт)

з історії України

11
клас

 Літера
ВИДАВНИЦТВО

В. С. ВЛАСОВ
С. В. КУЛЬЧИЦЬКИЙ

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ
ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ
ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
(у формі контрольних робіт)
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
11 клас

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

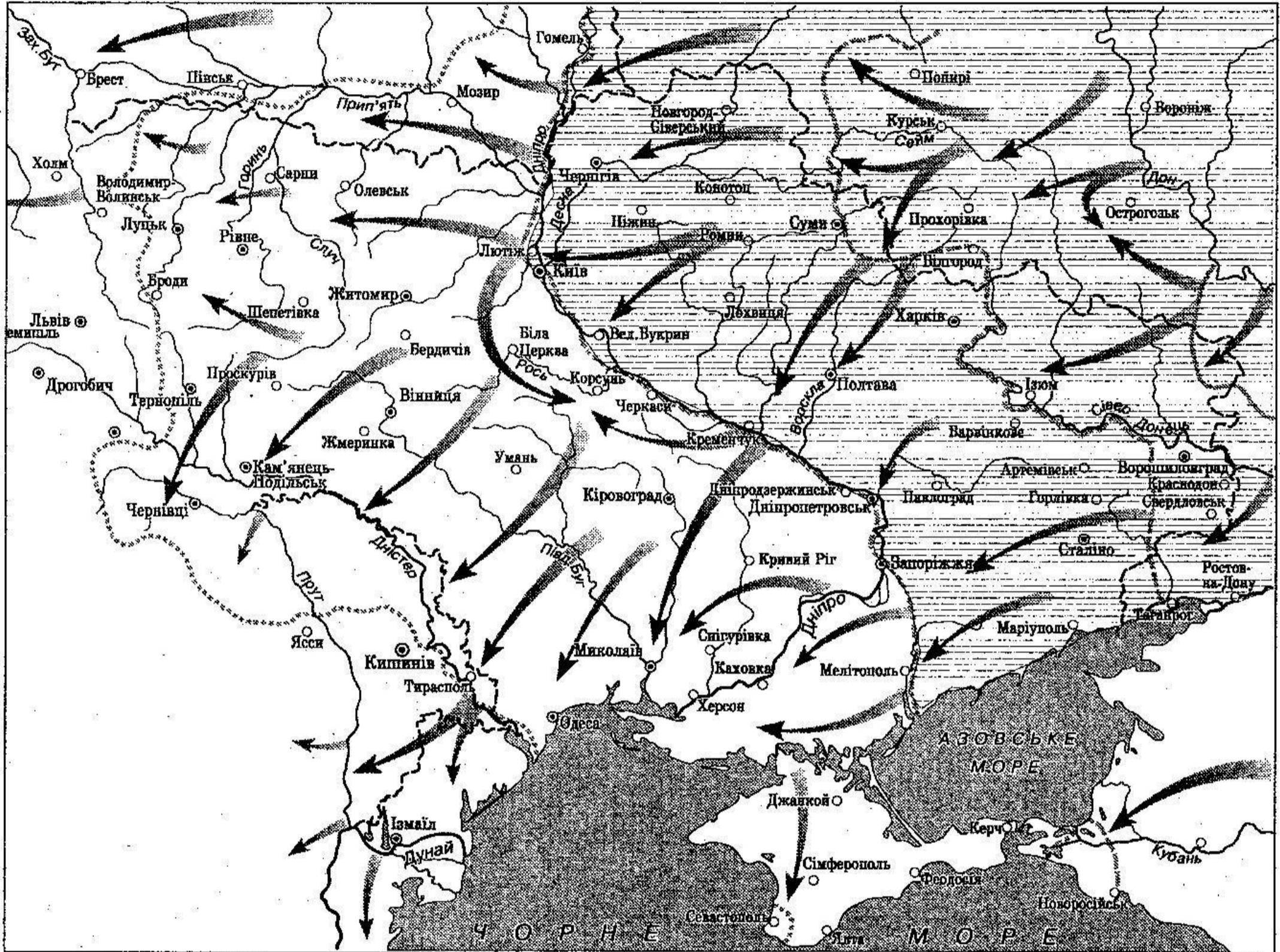
 Літера
Київ

Варіант 1

Варіант 1

1. Укажіть, коли відбулося звільнення від нацистських окупантів територій України, заштрихованих на картосхемі.

- А** На кінець грудня 1942 р.
- Б** На березень-квітень 1943 р.
- В** На вересень-листопад 1943 р.
- Г** На квітень-травень 1944 р.

Завдання 1

А	Б	В	Г

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А** Проголошення П. Скоропадського гетьманом України; «Перший зимовий похід» військ УНР; створення Директорії УНР.
- Б** Створення Директорії УНР; проголошення П. Скоропадського гетьманом України; «Перший зимовий похід» військ УНР.
- В** «Перший зимовий похід» військ УНР; проголошення П. Скоропадського гетьманом України; створення Директорії УНР.
- Г** Проголошення П. Скоропадського гетьманом України; створення Директорії УНР; «Перший зимовий похід» військ УНР.

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Який рік слід уписати на місці пропуску в джерелі?

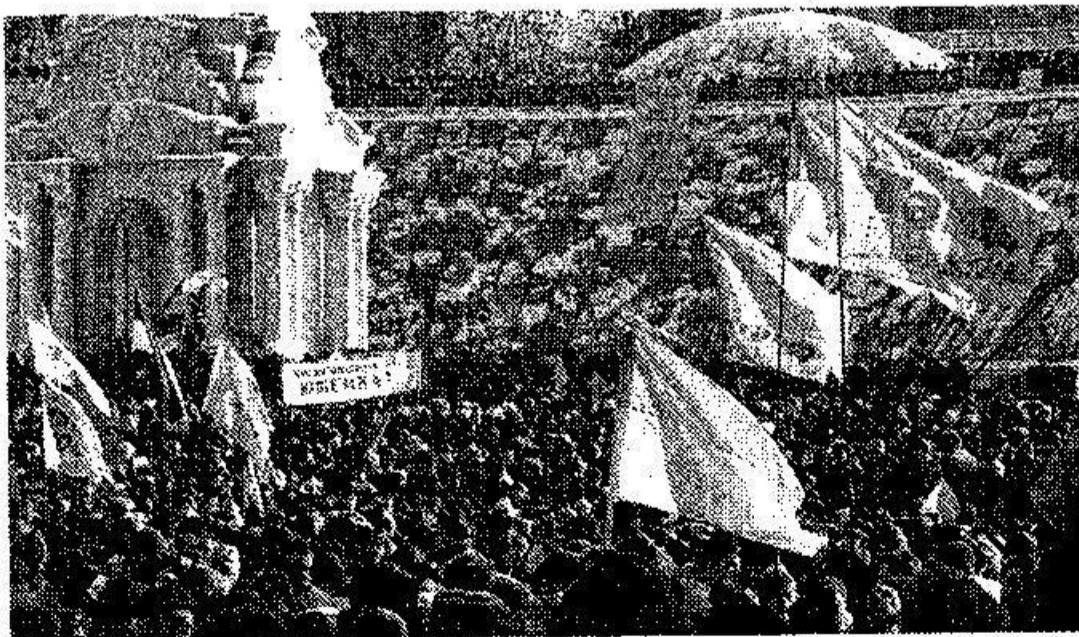
«...Не передати словами, з яким хвилюванням зустрів я Акт проголошення незалежності України, прийнятий Верховною Радою 24 серпня ____ і підтверджений на Всеукраїнському референдумі 1 грудня. Чи сподівався, страждаючи в польських і радянських концтаборах, що доживу до такого часу, що здійсняться мої найзаповітніші мрії?! Богів було угодно, щоб сталося саме так. І щоб я впевнився: моя причетність до боротьби з поневолювачами України не була марним поривом душі...»

- А** 1989 р.
- Б** 1990 р.
- В** 1991 р.
- Г** 1992 р.

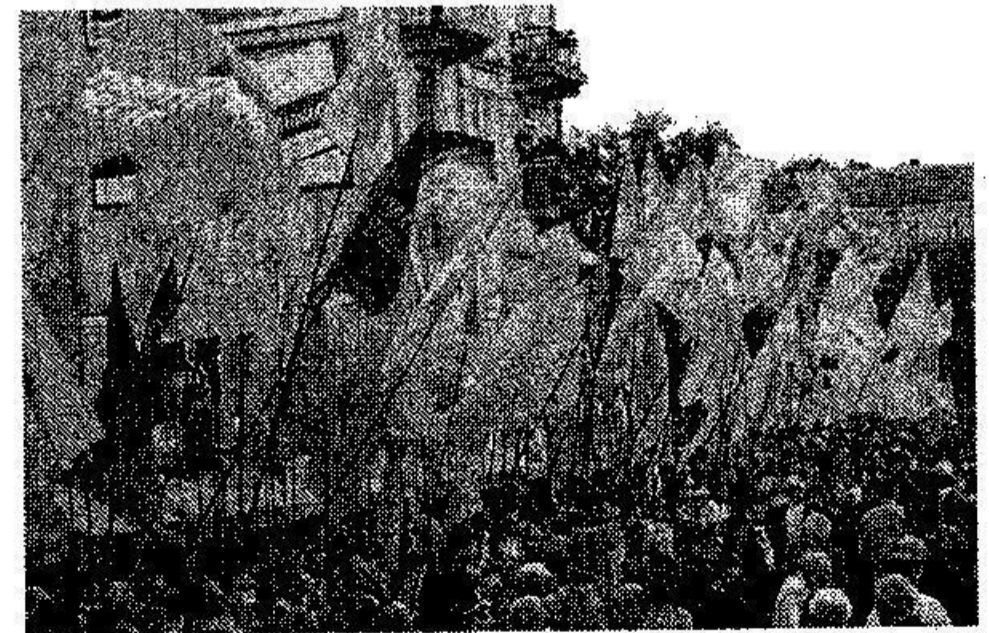
Завдання 3

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Яка з фотографій засвідчує громадсько-політичну активність в Україні за доби «перебудови»?

А

Б

В

Г

Завдання 4

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Про яку з міжнародних організацій, членом якої є Україна, йдеться в джерелі?

«Включення України до ____ мало стати однією з передумов миру й безпеки народів, стабільності та балансу сил у Європі. Вступ до ____ мав зміцнити ілюзії щодо її державності та заспокоїти громадську думку і національно-визвольні сили, які боролися за відродження незалежної української держави, розколоти українську діаспору в західних державах. У цьому виявилась подвійна мораль, своєрідна політична гра сталінського керівництва. І все ж сам факт вступу України до ____ мав велике значення, вивів її на міжнародну арену й сприяв включенню у світову політику».

- А Організація Північноатлантичного договору (НАТО).
- Б Співдружність Незалежних Держав (СНД).
- В Рада Європи (РЄ).
- Г Організація Об'єднаних Націй (ООН).

Завдання 5

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. У яких твердженнях ідеться про наслідки радянізації західних областей України 1939–1941 рр.?

- А** Одержання безземельними та малоземельними селянами в користування поміщицьких земель.
- Б** Призначення на адміністративно-керівні посади всіх рівнів здебільшого українців.
- В** Забезпечення безперешкодної діяльності всім політичним партіям, культурно-освітнім організаціям, спортивним товариствам.
- Г** Масове зросійщення середньої (шкільної) та вищої освіти.
- Д** Розгортання масових репресій, особливо у формі депортації «неблагонадійних елементів».

Завдання 6

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

7. Що передбачала запроваджена в 1921 р. нова економічна політика (НЕП)?

- А** Запровадження госпрозрахунку в промисловості.
- Б** Заборону приватної торгівлі.
- В** Ліквідацію загальної трудової повинності й зрівнялівки в оплаті праці.
- Г** Ліквідацію товарно-грошових відносин.
- Д** Централізацію управління виробництвом і розподілом матеріальних ресурсів.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Миколу Скрипника?

- А** У 1934 р. на XVII з'їзді ВКП(б) очолював рахункову комісію і тому знав справжні результати голосування до складу ЦК ВКП (б). Згодом був звинувачений у належності до неіснуючого «антирадянського українського національного центру».
- Б** Член ЦК КП(б)У, обіймав відповідальні партійні та державні посади. У 1924–1927 рр. — нарком освіти УСРР. Згодом звинувачений у «націоналістичному ухилі».
- В** Його діяльність на посаді народного комісара освіти, якому підпорядковувалися, крім навчальних закладів, більшість культурних установ, справила позитивний вплив на розвиток національної культури.

- Г Сприяв українізації середньої і вищої школи, підготовці кадрів учителів і викладачів, розвиткові книговидавництва та періодики українською мовою.
- Д Один із головних організаторів голодомору 1932–1933 рр. в Україні, згодом репресований.
- Ж Активний учасник установаження радянсько-більшовицької влади в Україні, проте в 1933 р. на пленумі ЦК КП(б)У був звинувачений у «національних збоченнях».

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Як називають представників творчої інтелігенції, учасників громадсько-політичного руху, про яких ідеться в уривку з історичного джерела?

«Іван Світличний виводив соцреалізм на загальнолюдський простір і демонтував теорію партійної літератури. Іван Драч приніс перші вірші — незвичайні й незрозумілі так, наче його не вчили, про що і як треба писати... Василь Симоненко заговорив з Україною в тоні надзвичайної щирості й відвертості... Ліна Костенко зрідка виступала з віршами, але то були вірші такого звучання, наче вся радянська поезія для неї неістотна... Євген Гуцало естетично животворив образи поза межами «соціалістичної дійсності», а Володимир Дрозд викривав дійсність з недозволеного боку. Зовсім не те і зовсім не так, як навчали в інституті, малювали Віктор Зарецький, Алла Горська, Любов Семикіна, Галина Севрук, Панас Заливаха, Веніамін Кушнір».

Завдання 9

--

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

Зі спогадів Олександра СЕВРЮКА

Переговори добігали вже кінця. Власне кажучи, вони вже скінчилися, бо в усіх спірних питаннях досягли згоди й треба було тільки порозумітися щодо редакції деяких статей договору, що швидко можна було поладнати, й після цього залишалося виготовити тільки грамоти.

6-го січня ми заснули з легшим серцем, бо нарешті нібито вдалося переконати графа Черніна в тому, що Центральна Рада все ще в Києві, і він остаточно згодився підписати мир. «Остаточно?!» За весь короткий час нашого знайомства ми кілька разів мали вже нагоду переконатися, що в лексиконі графа, — одного з останніх могиканів старої австрійської аристократії й салонного дипломата — цього слова не повинно б бути. Отож 7-го вранці почув я враз від нього телефоном, що він вирішив — і Троцький з цим годиться! — послати на Україну комісію з метою

встановити, чи дійсно в Києві все ще існує влада Центральної Ради. Слухаючи це, я відчував, що холодний піт виступає в мене на чоло. Правда, в той день у Києві існувала ще влада Центральної Ради, але згідно з нашими відомостями за день-два — у кожному випадку до приїзду цієї комісії, — українського уряду в Києві вже не буде. Що робити?..

Відкинути пропозицію Черніна — значило поглибити підозри недовірливого австрійського дипломата й таким чином напевно скомпрометувати справу підписання договору. Прийняти й чекати, доки комісія повідомить про зайняття Києва більшовиками (а саме це за кілька днів могла вона встановити), значило рахуватися з тим, що мир ніколи не буде підписаний. Ніякої третьої, ухильної, відповіді бути не могло. Всі ці думки промайнули вміть і я відразу без вагання заявив телефоном, що ми годимося.

Минуло кілька годин. Враз знову при телефоні Чернін.

— Пане Севрюк! З комісії нічого не вийде. Той Троцький, що вранці годився, тепер уже відмовився дати свого делегата.

— Шкода! — відповідаю я.

— Чи Ви готові? Чи можемо сьогодні підписати?

— Не думаю, щоб ми сьогодні встигли. Але, завтра, як тільки все буде готове, ми можемо підписати.

Решта дня 7-го і весь день 8-го лютого пройшли на останніх приготуваннях. Почалось 9-го лютого. Безконечні телефонні запити німців. Вони нервувалися більше ніж ми, хоч, правдоподібно, тоді ще не знали про Київ того, що знали ми. Вже почали збиратися в урочисто прибраній залі делегати, дорадники, журналісти, фотографи, гості.

Коли ми ввійшли в залу, світло й магній осліпили нас; затріскотіли фотографічні й фільмові апарати. Ми на хвилинку спинилися. Всі делегати стояли коло своїх місць, інші кількома рядами за ними; повна вщерть зала; військові форми всіх ґатунків зброї і всіх армій Центральних Держав, — золото і срібло, медалі, різнокольорові стяжки.

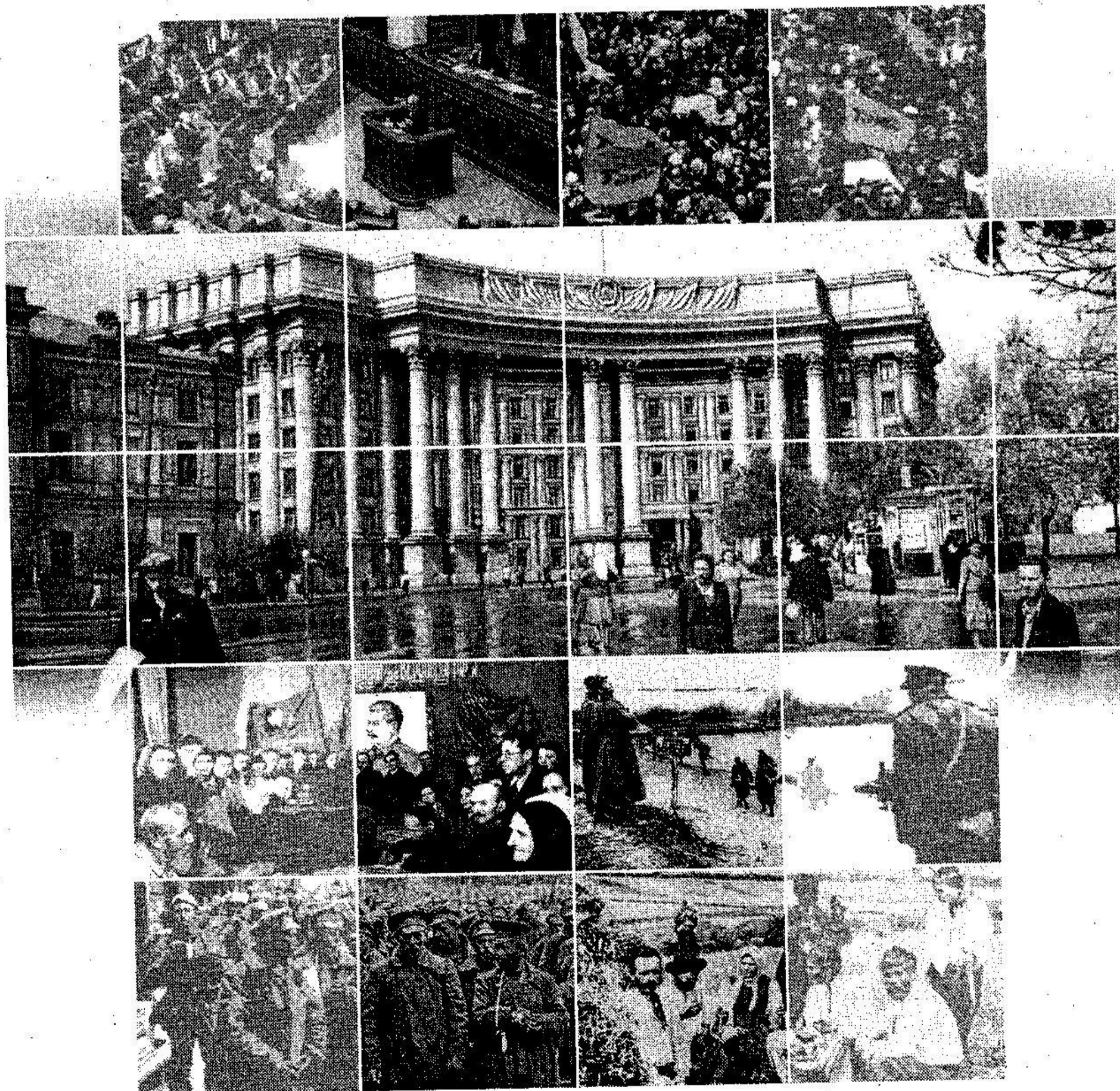
Посередині зали столи стояли літерою П. Чільні місця — представників Центральних Держав, середні місця для нас.

...Після двох коротких промов — фон Кільмана й моєї приступлено — урочисто до підписування договору. З представників Центральних Держав перший підписав фон Кільман. Перший на першому міжнародному акті Незалежної України підписав я, після мене М. Любинський і М. Левітський. Я глянув на годинник. Була друга година 9-го лютого. Церемонія підписів і накладання печаток тощо тривала довший час. 15 делегатів мусили підписати кожний 5 грамот, — отже всього 75 підписів.

З огляду на те, що договір був виготовлений усіма мовами заінтересованих держав — отже: українською і німецькою, українською, німецькою та угорською, українською і болгарською, українською і турецькою — то підписали ми грамоти по-українськи.

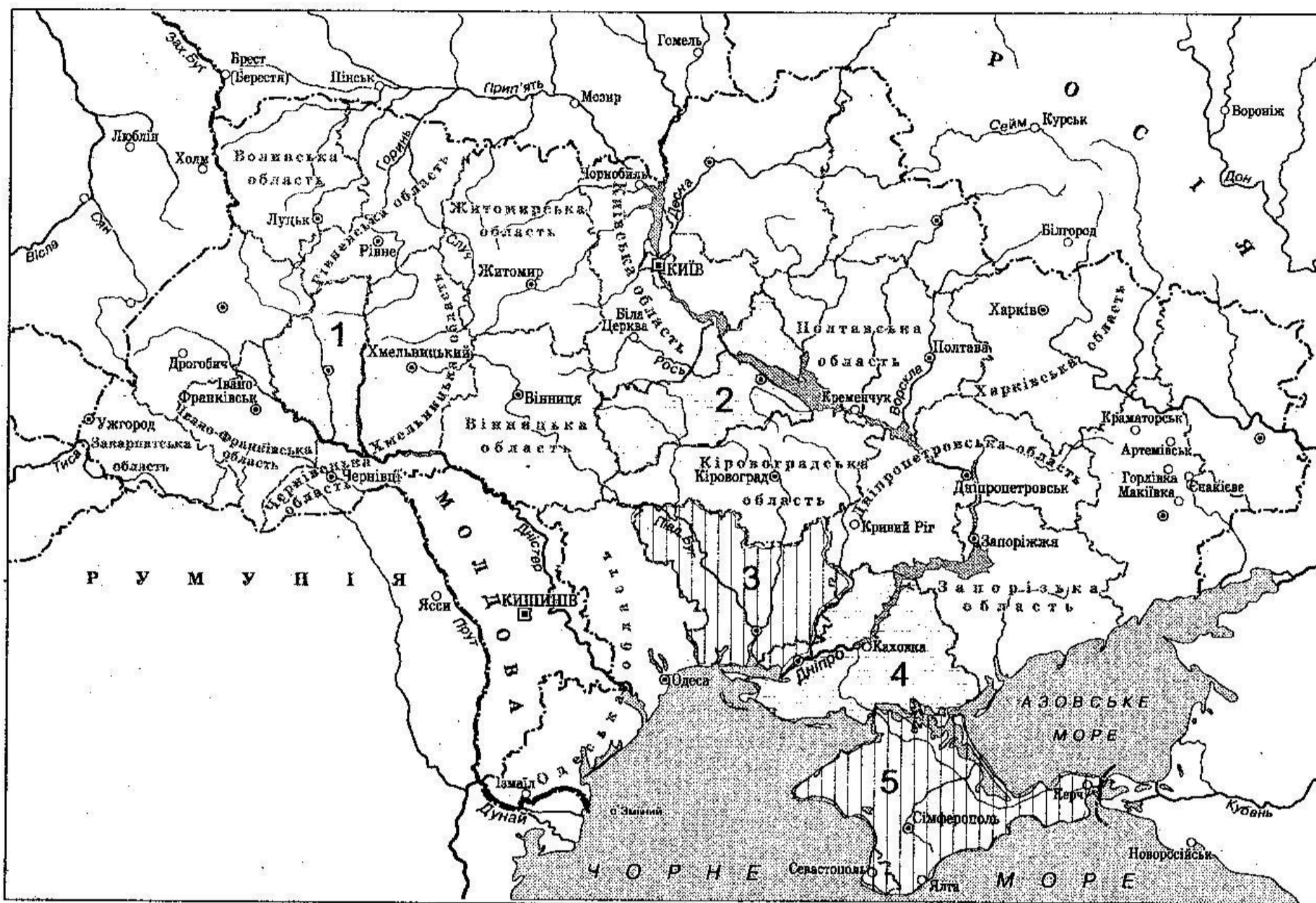
Нарешті, всі формальності полагожені. У ясну, зоряну ніч верталися ми до нашої хати з першими грамотами нашої держави...

Варіант 2

Варіант 2

1. Якими цифрами на картосхемі позначено області, що з'явилися на картах адміністративно-територіального устрою УРСР в 1954 р.?

- А 1, 4, 5.
- Б 1, 3.
- В 2, 5.
- Г 3, 5.

Завдання 1

А	Б	В	Г
□	□	□	□

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А Проголошення Акта злуки УНР і ЗУНР; «Другий Зимовий похід»; підписання Брестського миру УНР з державами німецько-австрійського блоку.
- Б Проголошення Акта злуки УНР і ЗУНР; підписання Брестського миру УНР з державами німецько-австрійського блоку; «Другий Зимовий похід».
- В «Другий Зимовий похід»; підписання Брестського миру УНР з державами німецько-австрійського блоку; Проголошення Акта злуки УНР і ЗУНР.

- Г Підписання Брестського миру УНР з державами німецько-австрійського блоку;
Проголошення Акта злуки УНР і ЗУНР; «Другий Зимовий похід».

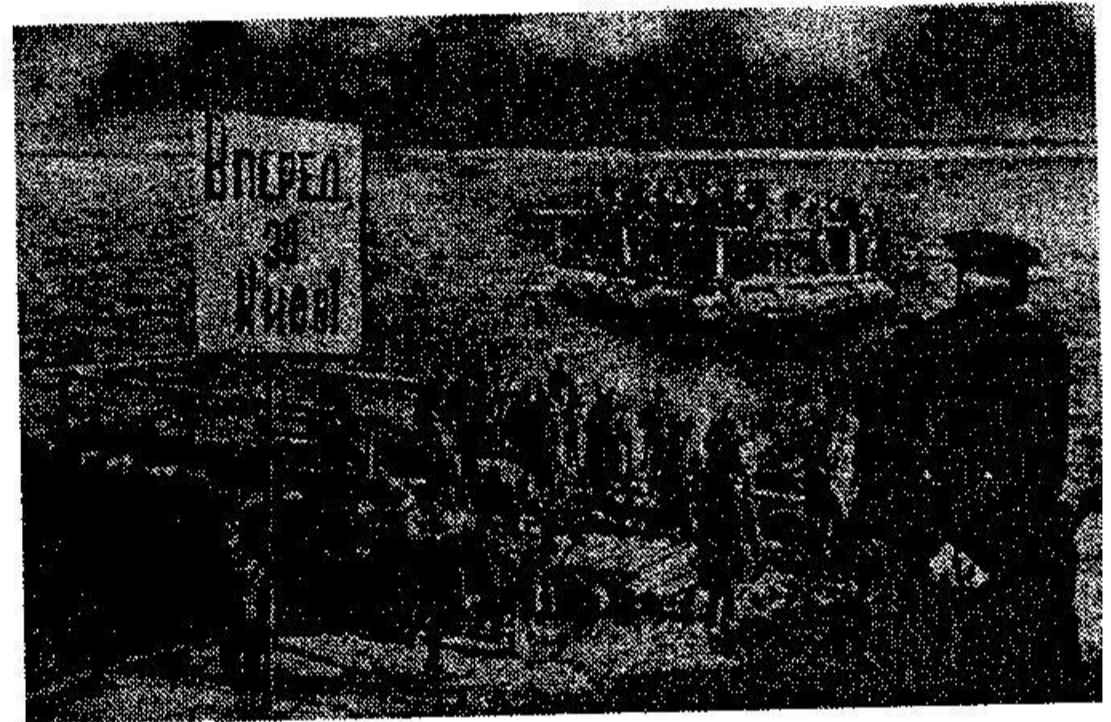
Завдання 2

А Б В Г

3. На якій з фотографій зображено події 1944 р.?

А

Б

В

Г

Завдання 3

А Б В Г

4. Яка з подій періоду сталінських репресій збіглася в часі з голодомором в Україні?

- А** Ліквідація Української автокефальної православної церкви.
- Б** «Шахтинська справа».
- В** Судовий процес над «Спілкою визволення України».
- Г** Цькування М. Скрипника та боротьба з «націонал-ухильниками».

Завдання 4

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Назву та автора якого твору пропущено в уривкові з постанови ЦК КП України?

«Підготовлена праця _____ має явно виражений антирадянський, антикомуністичний характер, а її автор стоїть на буржуазно-націоналістичних позиціях. Політична шкідливість, класово ворожа суть цієї «праці» полягає в тому, що в ній зводиться наклеп на ленінську національну політику КПРС, робиться спроба довести пригнічене становище України в складі СРСР і дискредитувати Союз РСР як нову, вищу форму об'єднання суверенних союзних республік, послабити дружбу, розпалити недовір'я і ворожнечу між українським і російським народами, дезорієнтувати наш народ і світову громадськість про справжній стан культурного розвитку Радянської України...»

- А** «Інтернаціоналізм чи русифікація?» І. Дзюби.
- Б** «Лихо з розуму» В. Чорновола.
- В** «Собор» О. Гончара.
- Г** «Україна наша Радянська» П. Шелеста.

Завдання 5

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. Укажіть наслідки економічної політики в Україні за доби «застою».

- А** Впровадження здобутків науково-технічної революції, зокрема впровадження мікропроцесорних технологій.
- Б** Мілітаризація промисловості.
- В** Активне залучення іноземних інвестицій в підприємства ВПК.
- Г** Швидке зростання реальних доходів населення.
- Д** Дефіцит товарів повсякденного попиту.

Завдання 6

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

7. Укажіть характерні риси політики «воєнного комунізму» в 1919–1920 рр.

- А** Масове створення колгоспів.
- Б** Запровадження хлібної продрозкладки.
- В** Скасування трудової повинності.
- Г** Заборона приватної торгівлі.
- Д** Підтримка вільного підприємництва.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Олександра Довженка?

- А** Зажив письменницької слави після виходу друком збірки повістей «Зачарована Десна».
- Б** Відзначений найвищою за тих років нагородою — Сталінською премією, що, однак, не убезпечило від гострих нападів критики 1951 р., приводом до чого стала поезія «Любіть Україну».
- В** Його кінофільм «Земля» на всесвітній виставці в Брюсселі в 1958 р. був визнаний одним із 12 найкращих фільмів усіх часів і народів.
- Г** Твором, що засвідчив про повернення письменника після тривалого мовчання до літературної праці, стала «Зенітка», опублікована в газеті «Радянська Україна», 26 лютого 1944 р.
- Д** Після опублікування 1943 р. уривків нового сценарію зазнав звинувачень у відкритому проголошенні сумнівів щодо колективної вини за покинуте напризволяще мирне населення України.
- Ж** Проголосив активне сприйняття радянської дійсності, завдяки чому він, єдиний з неокласиків, урятувався від сталінського терору і був залучений до когорти офіційних радянських поетів.

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Про які події йдеться в уривку з виступу голови Верховної Ради України В. Литвина?

«Сьогодні можна скільки завгодно говорити про політичний характер рішень Верховної Ради і Верховного Суду України щодо визнання недійсними результатів другого туру голосування і недовіру Центральній виборчій комісії. Але при цьому не слід забувати, що саме вони відкрили єдиний за даних обставин — правовий і легітимний — вихід, розрядили гранично напружену політичну атмосферу і стали тим проблиском надії, що дав змогу відступити від безодні громадянського конфлікту, зберегти державну незалежність і територіальну цілісність України...»

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

В. Винниченко «Відродження нації»

«...Отже, небезпечний камінь було щасливо обмінено. Можна було далі дружно, спільно вести корабель відродження на зустріч бурям і небезпекам, не боячись ослаблення зсередини. А буря вже збиралась. І першим громом була телеграма військового міністра Керенського про заборону ним Другого Українського Військового З'їзду, який скликав Український Військовий Генеральний Комітет. Мотиви заборони: невчасність — “несвоевременно”. Старий, ще царський мотив, який тут же побивався дозволом того самого міністра Керенського на польський військовий з'їзд.

А другим, ще грізнішим громом була друга телеграма, так само ще під час селянського з'їзду одержана Центральною Радою про те, що Тимчасове Правительство рішуче одкинуло всі домагання Центральної Ради, передані Урядові через делегацію.

“Свято революції скінчилось. Настає грізний час!” — сказав голова Центральної Ради, М. С. Грушевський, прочитавши телеграму З'їздові. Треба було зустрічати його спільними всеукраїнськими силами. Селянський З'їзд обрав із себе Раду Селянських Депутатів, яка мала ввійти до складу Центральної Ради.

У суботу до пізньої ночі в Педагогічному Музею відбувалося тайне засідання Центральної Ради. Прийнято відому вже резолюцію. На неділю на 11 год. в Троїцькім Народнім Домі назначено відкриття українського з'їзду. Входу до Народнього Дому беруть солдати й до середини поки що нікого не пускають. Довкола — дуже величезні юрби солдатів-українців, матросів у білих сорочках і тут та там між тою юрбою, що комашаться мов муравлище, окремі постаті горожан. Виясняється, що відкриття з'їзду відкладається на 5 год. попол., бо не всі ще делегати прибули до Києва. А народ усе підходить — і знов солдати, знов матроси. Багато офіцерства, делегованого на з'їзд. Майже половина делегатів — з бойовими нагородами на грудях, з георгіями, з орденами; трапляються солдати, груди котрих прикрашені всіма ступенями георгієвських хрестів... Навкруги — летючі імпровізовані віча майже на цілім просторі від Народнього Дому до Миколаївського парку. Всюди — розмови про українські справи...

Сильно гудів з дзвіниці Софійського собору дзвін “Рафаїл”. Уся площа, яка вже потонула в присмерках вечора, являла незвичайний вигляд. Десятки тисяч народу заповнили її — від Софійського собору до Михайлівського монастиря. Біля самого пам'ятника Хмельницькому відслужено молебень. Український полк гетьмана Богдана, як один чоловік, упав на коліна. Стала навколішки й публіка. У сумраці блискала щетина сталевих багнетів над головами вояків, що стали навколішки...

А потім почулися пристрасні промови.

— Брати — Українці! Ви вже присягли раз... Присягнемо-ж ще, що без автономії нашої Неньки-України не вернемося до своїх частей!...

— Присягайте-ж!

— Присягаємо! — й повітря затряслося від однодушного оклику, що вирвався із грудей...

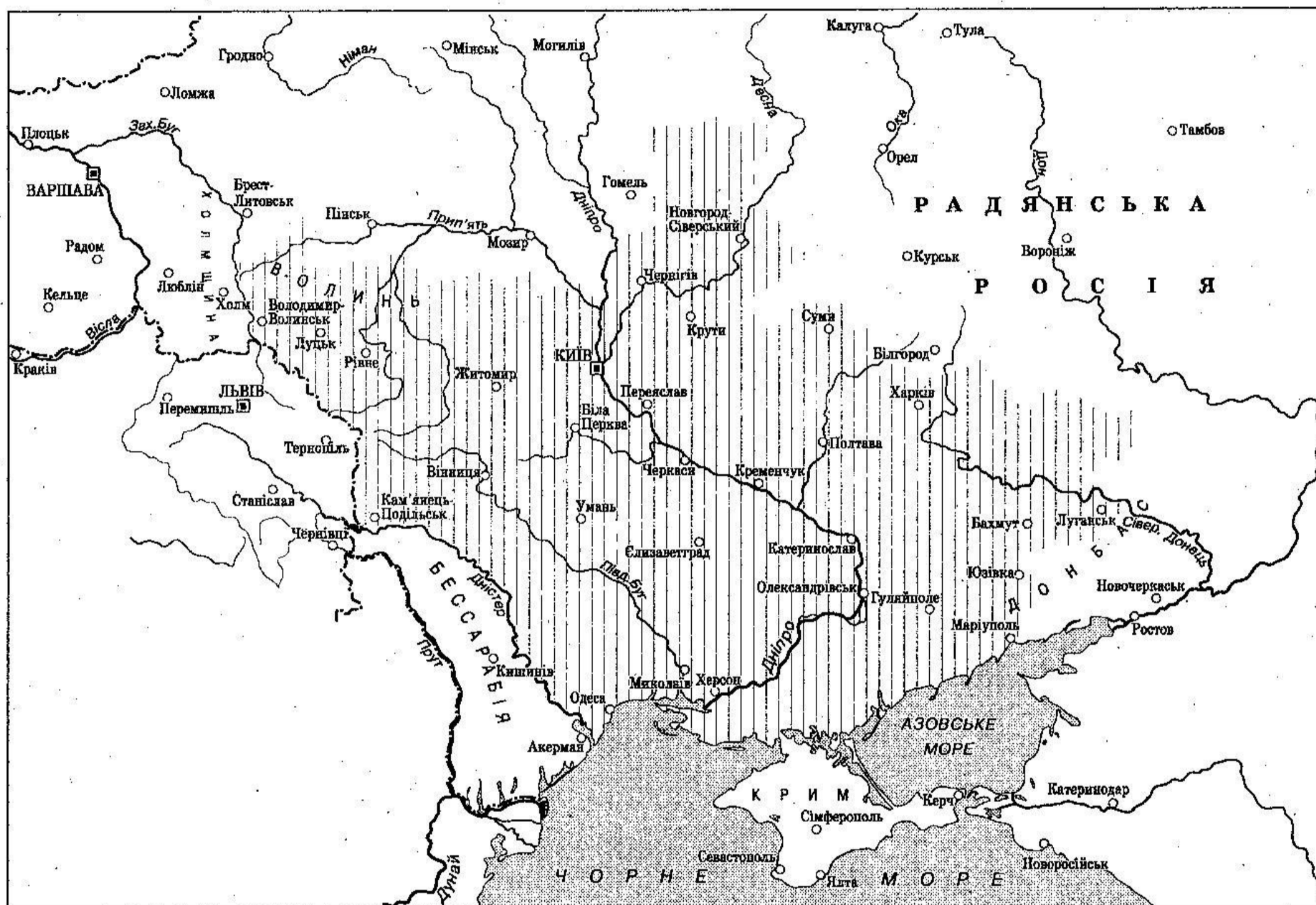
Варіант 2

Гучно встали на ноги. Почулася в темноті команда й гучно стало переходити вояцтво. Полилася пісня:

- ... “докажем, що ми браття козацького роду”!
- ... “ще нам браття-козаки, усміхнеться доля”...
- ... “душу, тіло ми положим за свою свободу”...»

Blank lined area for writing the answer.

1. Які території доби Української революції 1917–1920 рр. заштриховані на картосхемі?

- А** Автономна Україна в кордонах, окреслених «Інструкцією Тимчасового уряду Генеральному секретаріатові від (17) 4 серпня 1917 р.
- Б** Українська Народна Республіка в кордонах, заявлених Третім Універсалом Центральної Ради.
- В** Українська Народна Республіка за Брестським мирним договором.
- Г** Територія, яку контролювала Директорія УНР у березні 1920 р.

Завдання 1

А Б В Г

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А** Проголошення курсу на індустріалізацію; «Шахтинська справа»; судовий процес над «СВУ».
- Б** Судовий процес над «СВУ»; «Шахтинська справа»; проголошення курсу на індустріалізацію.
- В** Проголошення курсу на індустріалізацію; судовий процес над «СВУ»; «Шахтинська справа».
- Г** «Шахтинська справа»; проголошення курсу на індустріалізацію; судовий процес над «СВУ».

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Вкажіть хронологічні межі явища доби Української СРР, про яке йдеться в уривкові зі «Щоденника» С. Єфремова?

«...От справжня злоба дня. Просто стогін і гвалт стоїть по установах. Виданий був наказ, щоб усі службовці вміли по-українському, але як ніхто із росіян і «тоже — малоросов» того всерйоз не брав, то граматики і словники любенько собі спочивали під спудом. Аж тут почали іспити робити і, хто не складе, — виганяти. От тут от і почалося. Достається, звичайно, українцям, хоча в тому, що робиться, вони Богові Духа винні...»

- А** 1919–1923 рр.
- Б** 1921–1923 рр.
- В** 1923–1933 рр.
- Г** 1939–1945 рр.

Завдання 3

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Яка з фотографій відображає події доби «перебудови»?

А

Б

В

Г

Завдання 4

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

5. Укажіть наслідки соціальної політики в добу «відлиги».

- А Важке становище селян, зокрема мізерна оплата праці, відсутність паспортів.
- Б Зменшення державних асигнувань на охорону здоров'я та освіти.
- В Запровадження п'ятиденного робочого тижня.
- Г Розширення контингенту осіб, що мають право на державну пенсію, зниження пенсійного віку.
- Д Скорочення темпів державного житлового будівництва.

Завдання 5

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

6. Укажіть особливості становища Карпатської України у складі Чехо-Словаччини в міжвоєнний період.

- А Уряд дозволяв діяльність національних навчальних закладів.
- Б На відміну від інших західноукраїнських земель, адміністративно-керівні посади всіх рівнів обіймали українці.
- В Розгорнуто програму будівництва сучасних доріг, здійснювалася електрифікація краю, проводилася земельна реформа.

9. Мету якої організації, створеної за доби загострення кризи радянської системи, викладено в уривку з джерела.

«...Сприяти ознайомленню широких кіл української громадськості з Декларацією Прав Людини. Домагатися, щоб цей міжнародний правовий документ став основним у відносинах між Особою і Державою... Своїм головним завданням Група вважає ознайомлення урядів країн-учасниць і світової громадськості з фактами порушень на терені України Загальної Декларації Прав Людини та гуманітарних статей, прийнятих Гельсінкською Народою.

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

Зі спогадів Володимира Хільчевського

«...Могутній вал радянських армій Центрального, Воронезького та Степового фронтів, набравши розгону на курських і белгородських полях, покотився до Дніпра, вздовж якого проходив гітлерівський "Східний вал". Фюрер на весь світ заявив, що на Дніпрі... "буде боротися, якщо треба, сім років"...

На територіях щойно визволених Сумської та Чернігівської областей відразу ж почалася мобілізація, і невдовзі слідом за передовими військовими частинами потяглися колони новобранців. Серед них були такі, що вже служили в армії, однак за якихось обставин (полон, оточення) відбилися від своїх частин, але більшість — 18–19-річні юнаки. Обдерті, обшарпані, — за два роки окупації обносилися, — з «сидорами» за плечима йшли і йшли нескінченним потоком. В одній із таких колон крокував і я — хлопчина вісімнадцяти з половиною років...

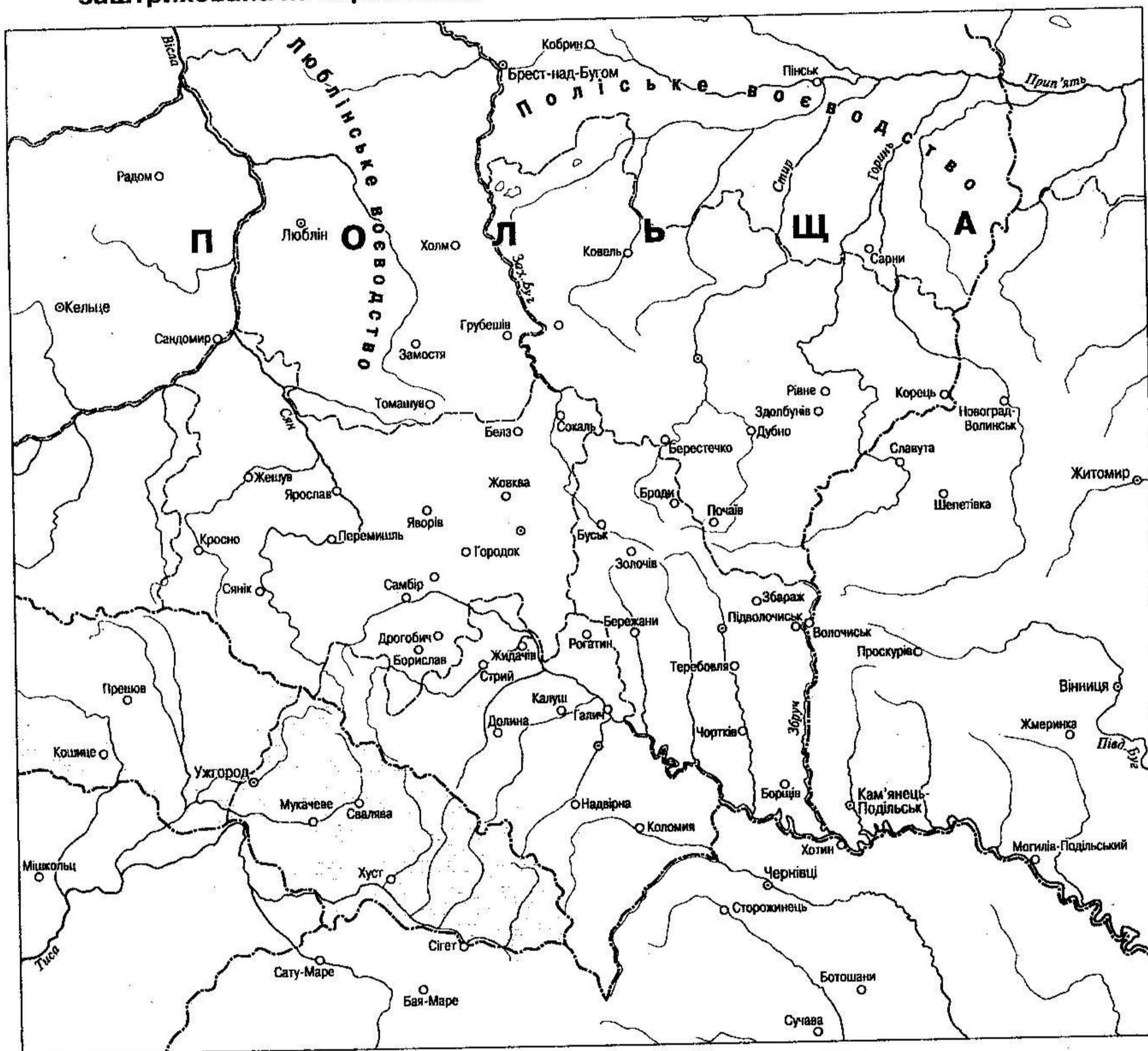
У тилу дивізії в Черненському лісі (пішов під води Київського моря) формувалися підрозділи, які ночами переправлялися на плацдарми. Дійшла черга й до того підрозділу, у якому був я. Удень нас вишикували для складання присяги, а потім відбувся мітинг. Промовці закликали виконати свій обов'язок перед Батьківщиною, докласти зусиль для розгрому ненависного ворога. Однак фраза: «На лівому березі для вас землі немає. Хочете вижити — тримайтеся за правий», — вразила неприємно.

...Атаки, контратаки змінювалися довгим нудотно-бездіяльним сидінням в окопах, коли ні вилізти, ні розім'ятись, а потім знову атаки, контратаки...

...Звідки мені було знати, що вже десь таємно з Букринського на Лютізький плацдарм перекидається потужна танкова армія генерала Рибалка... Згодом я почав це розуміти, став, як мені здавалося, заправським солдатом, але тоді гадав, що саме на мені й на тих сіромах-воїнах, які сиділи в окопах на схилі висоти, лежить вся відповідальність за долю Батьківщини.

...Пішли дощі. Дно окопів і траншей, нічим не захищених зверху, розкисло. Під ногами хлюпало, все промокло наскрізь, глинясте місиво доходило вище

1. З якими подіями першої половини ХХ ст. пов'язана територія, заштрихована на картосхемі?

- А** Із включенням до складу Польщі за Ризьким договором 1921 р.
- Б** З утворенням Станіславівського воєводства Польщі.
- В** Із включенням до складу Румунії за Сен-Жерменським мирним договором 1919 р.
- Г** З окупацією Угорщиною в листопаді 1938 – березні 1939 рр.

Завдання 1

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А** Запровадження національної валюти — гривні; обрання Л. Кучми на другий термін Президентом України; ухвалення Верховною Радою Закону «Про голодомор 1932–1933 років в Україні».
- Б** Обрання Л. Кучми на другий термін Президентом України; ухвалення Верховною Радою Закону «Про голодомор 1932–1933 років в Україні»; Запровадження національної валюти — гривні.
- В** Ухвалення Верховною Радою Закону «Про голодомор 1932–1933 років в Україні»; запровадження національної валюти — гривні; обрання Л. Кучми на другий термін Президентом України.
- Г** Обрання Л. Кучми на другий термін Президентом України; Запровадження національної валюти — гривні; ухвалення Верховною Радою Закону «Про голодомор 1932–1933 років в Україні».

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. У якому році митрополит УГКЦ Андрей Шептицький звернувся до вірян з посланням, уривок з якого наведено?

«...Зачалася нова епоха в житті Державної Соборної Самостійної України. Народні Збори, що відбулися вчорашнього дня, ствердили й проголосили ту історичну подію. Карністю, солідарністю, совісним сповненням обов'язків докажіть, що ви дорослі до державного життя. Установленій владі віддаємо належний послух. Узнаємо Головою Державного Правління України пана Ярослава Стецька. Від Уряду, покликаного до життя, очікуємо мудрого, справедливого проводу та зараджень, які узгляднили б потреби й добро всіх замешкуючих наш край громадян, без огляду на те, до якого віроісповідання, народності й суспільної верстви належать...»

- А** 1939 р.
- Б** 1940 р.
- В** 1941 р.
- Г** 1942 р.

Завдання 3

А	Б	В
☐	☐	☐

4. Яка з фотографій відображає події та явища доби «відлиги»?

А

Б

В

Г

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ (у формі контрольних робіт) З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ • 11 клас

Завдання 4

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

5. Які події спричинили появу документа, уривок з якого наведено?

«Секретаріат ЦК Компартії України рекомендує: оперативно зорієнтувати партійний актив, народних депутатів, керівників підприємств, колгоспів, радгоспів, організацій та установ на необхідність забезпечити повсюди спокій, твердий конституційний порядок і дисципліну... В усій роботі необхідно виходити з того, що сьогодні ключовим питанням є збереження СРСР, зміцнення братніх зв'язків з усіма народами нашої країни... Всі дії, спрямовані на підлив Союзу, порушення радянських законів, прояви регіонального егоїзму повинні припинитися... Зорієнтуйте керівників засобів масової інформації на необхідність утриматися від публікацій матеріалів, що можуть дестабілізувати обстановку...»

- А** Створення в Верховній Раді УРСР парламентської опозиції — Народної ради, яку очолив І. Юхновський.
- Б** Спроба антиконституційного перевороту в СРСР.
- В** Ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України.
- Г** Ухвалення рішення про припинення існування СРСР на зустрічі в Біловезькій Пущі (Білорусь) керівників України, Білорусі, Російської Федерації.

Завдання 5

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

6. У яких твердженнях йдеться про соціально-економічні наслідки суцільної колективізації?

- А** Експропріація або усупільнення одноосібних селянських господарств.
- Б** Висока продуктивність праці в сільському господарстві, зростання чисельності заможних селян.
- В** Зміцнення соціального статусу селян.
- Г** Втягнення сільського господарства в планову директивну економіку.
- Д** Встановлення еквівалентного товарного обміну між містом та селом.

Завдання 6

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

7. У яких твердженнях ідеться про характерні риси радянського партизанського руху в окупованій Україні?

- А** Узгодження воєнних дій із заходами націоналістичного підпілля.
- Б** Усталення структури, об'єднання окремих загонів під загальним керівництвом Романа Шухевича.
- В** Пропагандистська кампанія із закликами до створення незалежної соборної України.
- Г** Сприяння фронтовим операціям Червоної армії («рейкова війна»).
- Д** Знищення економічного потенціалу окупованих територій з метою попередити його використання окупантами.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Василя Стуса.

- А** Був заарештований за гострі публіцистичні публікації й відкриті виступи на захист української інтелігенції, за безпрецедентну працю «Інтернаціоналізм чи русифікація?».
- Б** Його літературна діяльність, звернення до вищих партійних інстанцій з протестами проти порушення прав людини й критичними оцінками тогочасного режиму спричинили арешт у січні 1972 р. й засудження.
- В** Був членом-засновником Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінських угод, засуджений за антирадянську агітацію та пропаганду.
- Г** Висунутий на здобуття Нобелівської премії в галузі літератури.
- Д** Організатор, редактор і видавець підпільного журналу «Український вісник», у якому друкує матеріали самвидаву, хроніку українського національного спротиву.
- Ж** Помер у карцері в таборі для політв'язнів уночі 4 вересня 1985 р., відбуваючи друге ув'язнення.

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Про яке явище на західноукраїнських землях у 1930 р. йдеться в уривку з історичного джерела?

«Окруживши село зі всіх сторін та розставивши сторожі на всіх дорогах, около години 5 вечора кінні патрулі уланів в'їхали в передмістя Яворова: Наконечне, Наконечне-Кінець і с. Поруденко... Всіх прохожих та переїжджаючих легітимовано та провірювано імена зі списками громадян Наконечного... Задержаних зібрано в гуртки, яких патрулі гнали до будинку читальні "Просвіти". Кінний конвой змушував проваджених бігти, а коли деякі старі люди... не могли бігти, то бито їх палками по голові та де попало... Перевірівши виписаних на листі громадян та замкнувши їх в одному з приміщень читальні, коло години 9 ввечері улани розпочали биття. Викликували одного за другим по імені до другої кімнати, де при столі сидів поручик та кілька підстаршин, а біля них стояла лавка та кілька жовнірів, які виконували езекуції...»

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

О. Гольденвейзер «З київських спогадів»

«...То була початкова епоха більшовизму, коли Рада народних комісарів щодня ухвалювала декрети, які мали засвідчувати втілення тих або інших "завоювань революції", — скасування права власності, націоналізацію, проголошення різних прав і привілеїв пролетаріату. Українці не могли аж надто відставати в цьому революційному завзятті; тому в четвертому Універсалі сформульовано пункт про соціалізацію землі, робітничий нагляд за виробництвом тощо. Загалом позицію українських владних партій визначало те, що вони по суті аж ніяк не правіші за більшовиків: ті за негайний мир, і ці за негайний мир; ті за безпосередній перехід до соціалізму, і ці так само; у тих влада в руках рад, а в цих — у руках Центральної ради, яка так само є представництвом пролетаріату й найбільшого селянства. Однак, незважаючи на всі старання українців довести, що вони — ті самі більшовики, це змагання "хто лівіший" закінчилось не на їхню користь...

26 січня... Київ захопив радянський загін Муравйова. Бомбардування міста тривало цілих 11 днів — від 15 до 26 січня. Більшовицькі батареї були розташовані на лівому березі Дніпра, у районі Дарниці. Звідти перелітним вогнем обстрілювали місто. Кидали на нас через раз тридюймовки й шестидюймовки... Жертв серед киян було порівняно небагато; проте руйнування були жахливі. Думаю, що не менш половини будинків у місті зазнали пошкоджень від снарядів. Спалахували пожежі, це справляло моторошне враження.

Легко уявити собі стан киян у ті дні. Переживши згодом ще з десяток переворотів, евакуацій, погромів, мешканці Києва з невідомим жахом згадують про ці одинадцять днів бомбардування. Майже весь час населення провело в підвалах,

холоді й темряві. Магази́ни й базари, ці́лком зрозумі́ло, були́ закриті́; тому́ доводило́ся харчува́тися випадковими зали́шками, адже́ запасів тоді́ ще ніхто́ не робив.

26 сі́чня зранку́ до мі́ста ввійшли́ більшовики́. Вони́ пробули́ в Киє́ві того́ разу́ лише́ три тижні́, і той перший прояв більшовизму не був позбавлений яскравих вражень і своєрідної демонічної сили. Рада, залишивши Киї́в, розташувалася в Жи́томирі́; про її́ переговори́ з німцями́ нічого́ ще не знали́. Проте́ вже́ в наступні́ дні́ після́ одержання́ першо́ї телеграми́ про Брестський мир мі́стом розходили́ся чу́тки про німецький наступ на Україну́. Незабаром стала помітною зниковілість і в самих більшовиків. А ще за пару днів одна з місцевих газет насмілилася передрукувати наказ одного німецького генерала, у якому повідомлялося, що німецька армія, на прохання представників дружнього українського народу, рушила звільнити Україну з-під влади більшовиків.

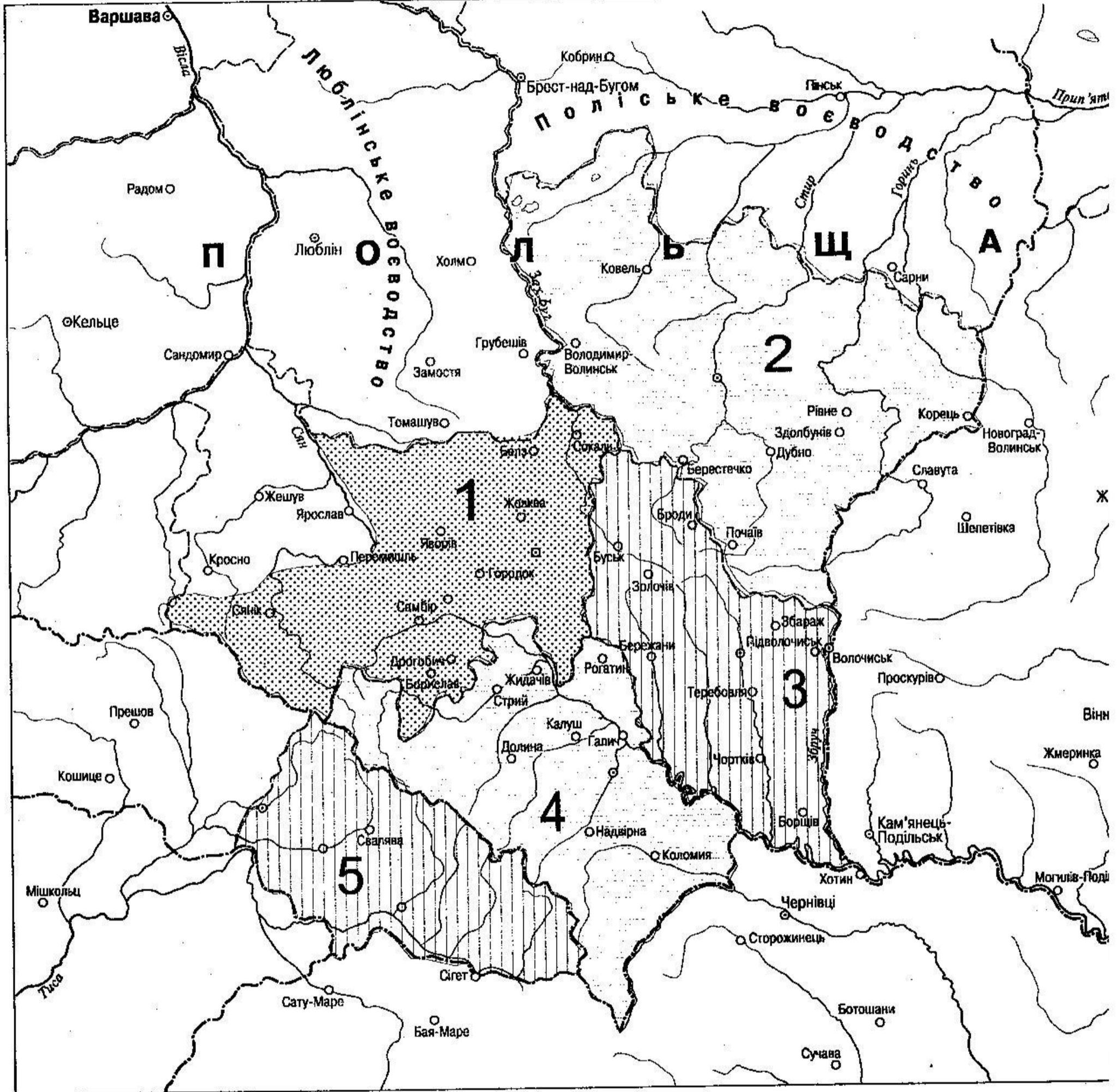
Наступ німців розгортався з фантастичною швидкістю. Жодного опору їм не чинили. За якихось 7 днів після підписання миру вони були вже в Києві... Наступного ранку, після втечі Євгенії Бош та інших комісарів, до міста ввійшли незначні українські частини на чолі з Петлюрою. Німці з галантності надали їм честь увійти першими. До обіду в місті стало відомо, що на вокзалі німці.

...Цікавість брала гору, і кияни юрбами потяглися на вокзал, щоб подивитися на заморських гостей... Вигляд вони мали обвітрений, зморений і виснажений. Одягнені в суцільний сірий колір, із сірими заплічниками, біля сірих візків і кухонь, німецькі полки справляли враження якогось каравану подорожніх.

Утім наступного дня на Софійському майдані німецьке командування влаштувало доволі імпозантний парад, який, за словами присутніх, уже більшою мірою відповідав нашим уявленням про німецьку армію.

Потім почалося те, що один німецький солдат визначив словами "Ми наведемо лад". Було видрукувано прекрасний план міста німецькою мовою. На всіх перехрестях встановлено дощечки з німецькими написами. Спеціальні стрілки вказували, як куди пройти, і одразу було зазначено, скільки хвилин на це потрібно. Все місто, наче павутинням, обплутали телеграфними й телефонними дротами...»

1. Якими цифрами на картосхемі позначено польські воєводства на землях Східної Галичини в міжвоєнний період (1921–1938 рр.)?

- А** 1, 4, 5.
- Б** 1, 3, 4.
- В** 2, 4, 5.
- Г** 1, 2, 3.

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А** Підписання Договору про утворення СНД в Біловезькій Пущі; катастрофа на Чорнобильській АЕС; установчий з'їзд Народного руху України за перебудову.
- Б** Катастрофа на Чорнобильській АЕС; установчий з'їзд Народного руху України за перебудову; підписання Договору про утворення СНД в Біловезькій Пущі.
- В** Установчий з'їзд Народного руху України за перебудову; катастрофа на Чорнобильській АЕС; підписання Договору про утворення СНД в Біловезькій Пущі.
- Г** Катастрофа на Чорнобильській АЕС; підписання Договору про утворення СНД в Біловезькій Пущі; установчий з'їзд Народного руху України за перебудову.

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Коли відбулася подія, про яку йдеться в джерелі?

«...Після перегляду фільму Сергія Параджанова "Тіні забутих предків" у київському кінотеатрі «Україна»... Іван Дзюба повідомив про арешти української інтелігенції... Василь Стус вигукував щось відчайдушне на підтримку Чорноволового заклику: «Хто проти тиранії, встаньте!»...

- А** 1965 р.
- Б** 1967 р.
- В** 1972 р.
- Г** 1976 р.

Завдання 3

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Який плакат створено радянськими художниками в довоєнну добу?

А

Б

В

Г

5. Який уряд ініціював ухвалення документа, з якого наведено уривок?

«...Пам'ятники, збудовані царям та царським посіпакам, що не становлять вартості ні з історичного, ні з художнього боку, зносяться з майданів та вулиць і почасти переносяться до музейних склепів, а почасти утилізуються... Всеукраїнському комітетові охорони пам'ятників мистецтва та старовини наказується цей декрет здійснити....»

- А** Тимчасовий уряд Росії.
- Б** Рада народних міністрів за доби Директорії.
- В** Уряд Української Держави.
- Г** Раднарком УСРР.

Завдання 5

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

6. Укажіть наслідки культурно-освітньої політики радянської влади в другій половині 1930-х років ХХ ст.

- А** Започатковано українізацію державних установ, підприємств, закладів культури.
- Б** Масові репресії проти національної інтелігенції.
- В** Запровадження обов'язкового десятирічного навчання.
- Г** Ідеологізація освітніх та культурних процесів.
- Д** Збільшення кількості українських шкіл, запровадження української мови як обов'язкового предмета в усіх типах шкіл.

Завдання 6

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

7. Укажіть особливості сільського господарства України в період «відлиги».

- А** Багатократне зниження державою закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію.
- Б** Ліквідація машинно-тракторних станцій, продаж їхньої техніки колгоспам.
- В** Скасування обмежень щодо присадибного господарства, зокрема утримання худоби.
- Г** Необґрунтоване розширення посівів кукурудзи.
- Д** Україна як житниця СРСР стала одним із головних світових експортерів хліба.

Завдання 7

А Б В Г Д

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

8. У яких твердженнях ідеться про Володимира Винниченка?

- А** Брав активну участь у підготовці всіх чотирьох універсалів Української Центральної Ради.
- Б** Був організатором збройного виступу самостійників, що прагнули примусити Центральну Раду проголосити самостійність України.
- В** Очолював Український національний союз, був одним з керівників повстання проти гетьмана П. Скоропадського.
- Г** Схилявся до зближення з Антантою, задля зміцнення незалежності вдавався до заходів з посилення армії та її адміністративних органів.
- Д** Ініціював у квітні 1920 р. підписання між українським та польським урядом Варшавського договору.
- Ж** Автор оповідань, романів і повістей, двох десятків п'єс, які ставили на сценах Берліна, Москви, Праги, Рима.

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Про яку організацію, що постала за доби перебудови, йдеться в джерелі?

«Від початку 1988 р. різні неформальні організації почали поширювати ідею створення громадського об'єднання на зразок народного фронту. Були спроби створити Демократичний фронт у Львові, Народну спілку сприяння перебудові в Києві. Ініціативні групи, що закликали до створення організацій із залученням різних політичних сил, виникли також на Вінниччині й Хмельниччині. Проте національно-визвольний рух у добу перебудови виявився пов'язаним з організацією, яку започаткувала київська творча інтелігенція».

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

З книги Анатолія Кузнецова, очевидця описуваних подій.

«...Діна ходила читати наказ, швидко прочитала й пішла: біля листків із наказом узагалі довго ніхто не затримувався й розмов не виникало.

Цілі день і вечір тривали обговорення й припущення. У неї були батько й мати старенькі вже, мати перед приходом німців вийшла з лікарні після операції, от усі гадали: як їй їхати? Старенькі були впевнені, що на Лук'янівці всіх посадять до потяга та повезуть на радянську територію.

Чоловік Діни був росіянином, прізвище в неї російське, крім того, й зовнішність зовсім не єврейська. Діна була більше схожа на українку і знала українську мову. Сперечалися, гадали, думали й вирішили, що старі поїдуть, а Діна їх проведе, посадить у потяг, а сама залишиться з дітьми — що буде, те й буде.

У батьків вона була на початку сьомої ранку. Весь будинок не спав. Ті, хто їхав, прощалися із сусідами, обіцяли писати, доручали їм речі, квартири, ключі.

Старенькі багато нести не могли, цінностей у них не було, просто взяли найнеобхідніше та харчі. На вулиці Артема вже було справжнє стовпотворіння. Люди з вузлами, з візками, різні двоколки, підводи, інколи навіть вантажівки — усе це стояло, потім просувалося трохи, знову стояло.

Дуже багато було проводжальників: сусіди, друзі, родичі, українці й росіяни, допомагали нести речі, вели хворих, ба й несли на раменах.

Уся ця процесія рухалася надто повільно, а вулиця Артема дуже довга.

Лише десь у пообідді дісталися до цвинтарів... Тут упоперек вулиці була дротяна загорожа, стояли протитанкові їжаки — з проходом посередині, стовбичили шерехи німців із бляхами на грудях, а також українські поліцаї у чорних одностроях із сірими обшлагами.

Усе було дуже незрозумілим. Діна посадила батьків біля цвинтарної брами, а сама пішла подивитися, що робиться попереду.

Як і багато інших, вона досі гадала, що там стоїть потяг. Чутно було якусь близьку стрілянину, у небі низько кружляв літак, і взагалі навколо панував тривожно-панічний настрій.

У юрмиську — уривки розмов:

— Це війна, війна! Нас вивозять подалі, де спокійніше!

— А чому лише євреїв?

Якась бабуса доволі авторитетним тоном припускала:

— Ну, тому, що вони — споріднена з німцями нація, їх вирішено вивезти в першу чергу.

Діна заледве проштовхувалася в натовпі, все більше непокоїлась, і тут побачила, що попереду всі складають речі. Різні носильні речі, клунки та валізи до купи ліворуч, усі продукти — праворуч.

А німці спрямовують усіх далі, частинами: відправлять групу — чекають, потім із певним інтервалом знову пропускають, рахують, рахують... стоп.

Діні стало моторошно. Нічого схожого на залізничний вокзал. Вона ще не знала, що це, але всією душею відчула, що це не вивіз. Усе, що завгодно, тільки не вивіз. Особливо дивували ці поблизькі кулеметні черги...

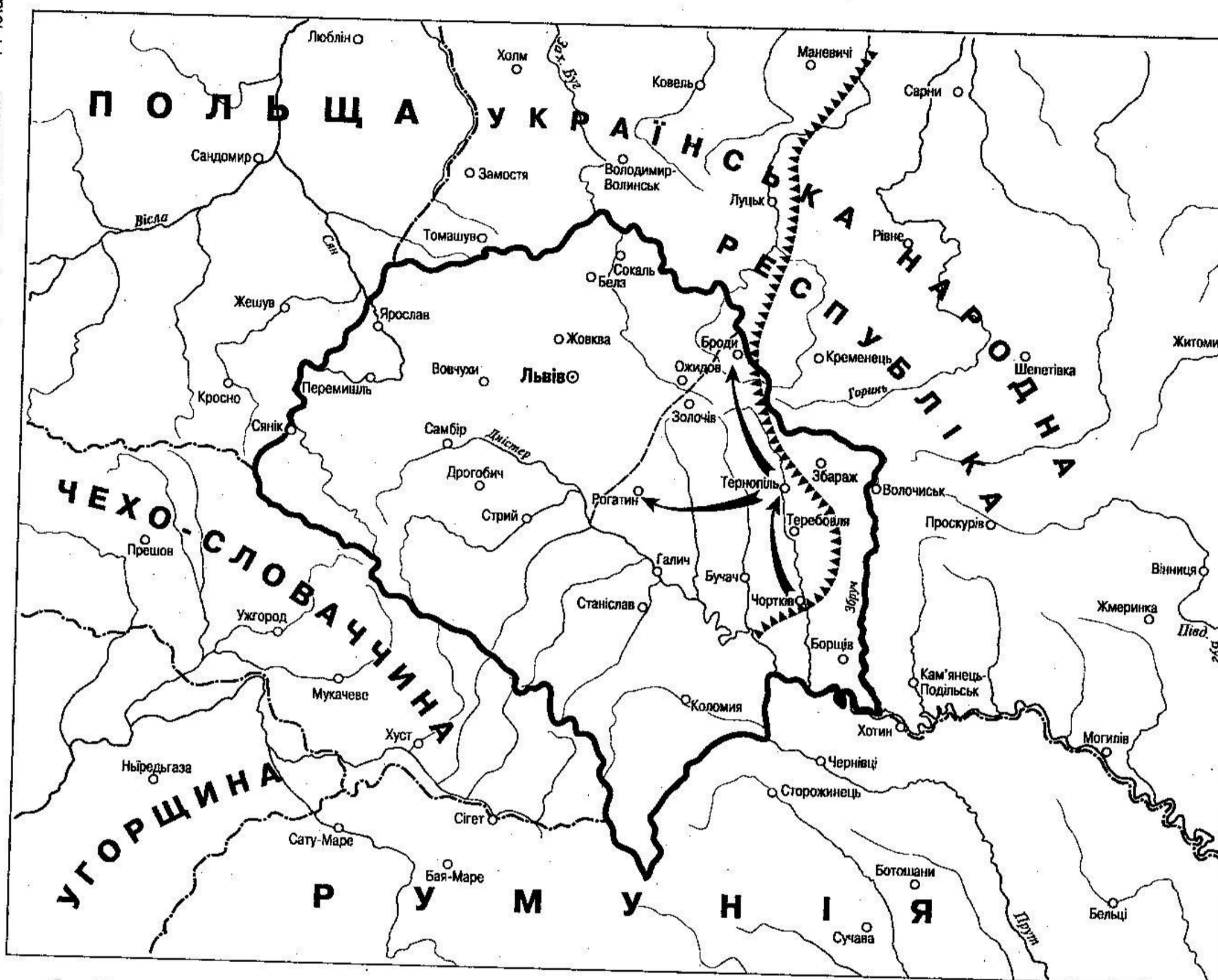
Можна впевнено припустити, що більшість відчувала те, що й Діна, передчувала недобре, але продовжувала чіплятися за це "нас вивозять" от іще чому. Коли вийшов наказ, дев'ять із десяти євреїв чути не чули про якісь фашистські звірства над євреями. Аж до війни радянські газети лише вихваляли та підносили Гітлера — кращого друга Радянського Союзу й нічого не повідомляли про становище євреїв у Німеччині й Польщі. Серед київських євреїв можна було знайти навіть захоплених прихильників Гітлера як талановитого державного діяча. З другого боку, старші люди розповідали, як німці були в Україні у 1918 році, і тоді вони євреїв не чіпали...

Варіант 5

Якийсь солдат підійшов до Діни, швидко й без слів вправно зняв з неї шубку. Тут вона кинулася назад. Відшукала стареньких біля брами, розповіла, що бачила. Батько сказав:

— Доню, ти нам уже не потрібна. Йди...»

1. Які воєнні події 1919 р. позначено стрілками на картосхемі?

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ (у формі контрольних робіт) з ІСТОРІЇ УКРАЇНИ • 11 клас

- А** Наступ 80-тисячної польської армії генерала Ю. Галлера в травні 1919 р. під час українсько-польської війни.
- Б** Наступ Української галицької армії в червні 1919 р. під час українсько-польської війни.
- В** Відхід Української галицької армії за Збруч 17 липня. Окупація Галичини польськими військами.
- Г** Перший зимовий похід армії УНР.

Завдання 1

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А** Виступ М. Хрущова «Про культ особи та його наслідки» на XX з'їзді КПРС; суд у Львові над членами УРСС Л. Лук'яненком, І. Кандибою та ін.; Прихід П. Шелеста до влади в Україні.
- Б** Прихід П. Шелеста до влади в Україні; виступ М. Хрущова «Про культ особи та його наслідки» на XX з'їзді КПРС; суд у Львові над членами УРСС Л. Лук'яненком, І. Кандибою та ін.
- В** Суд у Львові над членами УРСС Л. Лук'яненком, І. Кандибою та ін.; виступ М. Хрущова «Про культ особи та його наслідки» на XX з'їзді КПРС; прихід П. Шелеста до влади в Україні.
- Г** Виступ М. Хрущова «Про культ особи та його наслідки» на XX з'їзді КПРС; прихід П. Шелеста до влади в Україні; суд у Львові над членами УРСС Л. Лук'яненком, І. Кандибою та ін.

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Яка з фотографій свідчить про суспільне життя в Україні в середині 80-х років XX ст.?

А

Б

В

Г

Завдання 3

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Яка з подій культурного життя радянської України відбулася за 30-х років ХХ ст.?

- А Вихід на екрани фільму О. Довженка «Звенигора».
- Б Проведення республіканської олімпіади кобзарів та лірників в Харкові.
- В Створення літературного об'єднання ВАПЛІТЕ.
- Г Утворення об'єднання українських художників АРМУ.

Завдання 4

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. З якого документа наведено уривок?

«...Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР..., продовжуючи тисячолітню традицію державотворення на Україні, виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами... Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної української держави — УКРАЇНИ».

Варіант 6

- А Конституція України 1996 р.
- Б Конституція УРСР 1978 р.
- В Декларація про державний суверенітет України.
- Г Акт проголошення незалежності України.

Завдання 5

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. Укажіть причини приходу до влади П. Скоропадського.

- А Добровільне зречення Центральною Радою своїх повноважень та передача їх за згодою всіх членів.
- Б Ухвалення Центральною Радою Конституції УНР у формі «Статуту про державний устрій, права і вольності Української Народної Республіки».
- В Низька боєздатність військ УНР, які протистояли добре підготовленій і озброєній армії генерала П. Скоропадського.
- Г Вузька соціальна база Центральної Ради через неспроможність розв'язати аграрне питання та безпорадність в економічному житті.
- Д Невдоволення німецько-австрійської військової адміністрації нездатністю Центральної Ради виконати свої зобов'язання за мирним договором.

Завдання 6

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

7. У яких твердженнях ідеться про особливості розвитку культури та науки в Україні в першому повоєнному десятилітті?

- А Створення урядом сприятливих умов для розвитку літератури та мистецтва, свобода творчості.
- Б Визначальна роль творчості О. Олеся, М. Вороного, Г. Косинки, В. Чумака в розвиткові літературного процесу.
- В Ідеологічна кампанія проти «безродних космополітів».
- Г Розвиток нових напрямків науки, зокрема генетики та кібернетики, ініційований академіком Т. Лисенком.
- Д Успіхи в розвитку фундаментальних наук, як-от: запуск першого атомного реактора, створення електронно-обчислювальної машини.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Сергія Єфремова?

- А** Автор двотомної «Історії українського письменства», якій судилася слава класичної праці в галузі літературознавства.
- Б** Основоположник стилю «активного романтизму» в літературі. Був звинувачений як провідний ідеолог однієї з течій національного ухильництва в комуністичній партії.
- В** Лідер та ідеолог Української партії соціалістів-федералістів (УПСФ), один із засновників Центральної Ради, заступник її голови. Працював у першому складі Генерального секретаріату, обіймаючи посаду секретаря міжнаціональних справ.
- Г** Повернувшись з еміграції в Україну, очолював історичний відділ ВУАН. Академік АН СРСР. У 1931 р. заарештований і звинувачений у керівництві Українським національним центром та в антирадянській діяльності.
- Д** За радянських часів перебував на науковій роботі. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення у «справі СВУ» як один з керівників організації.
- Ж** У 1928 р. опублікував статтю «До проблеми української економіки», у якій обстоював цілісність українського національно-господарського терену.

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Про яке явище часів нацистської окупації України йдеться в уривку з історичного джерела?

«Так прийшла весна 1942 р. Прийшов наказ набирати робочу силу до Німеччини. Старості, коменданту та його прибічникам ніколи, треба знайти ворогів, щоб не залишити нікого в селі. Були складені списки і розіслані повідомлення, в яких говорилося: «Ви повинні виїхати до Німеччини на побудову нової Європи». На село ніби хмара насунула. Великий жах найшов на людей... Втечеш ти — сім'я постраждає. Та ось почали бігати поліцаї і силоміць загонити до старостату. Плачучи, ішли дівчата, хлопці. Тужили, ніби за мертвими, матері, сестри, рідні»

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

З листа комсомольця Пастушенка з с. Полонисте (нині Голованівський район Кіровоградської області).

«...Ось таке вислухайте, тов. Сталін! Село має 317 дворів, колективізоване на 100 %. А що, тут думаєте радянська влада? Ні, не радянська, а чисто буржуазний строй. Пригадайте панщину: 6 днів роби панам, а 7-й — неділя, в яку не можна робити, бо свято. Так і на селі — щодня роблять в артілі. Коло дому нічого, крім будівель, а ти податок із дому дай за те, що робили в колгоспі, позику підписався в колгоспі на 40 крб. — віддай із дому. Третій рік у колгоспі усупільнено все, та ще й хлібозаготівлю дай за ту землю, що здав у колгосп [за] 3 роки. Не йди до колгоспу за хлібом, бо ще й сам здай пудів 45 з 3 дес. поля, ну і пай у кооперації 28 крб., аванс і будівництво теж до 15 крб. здай з дому, а [за] продукти за три роки — копійки грошей, отаке життя.

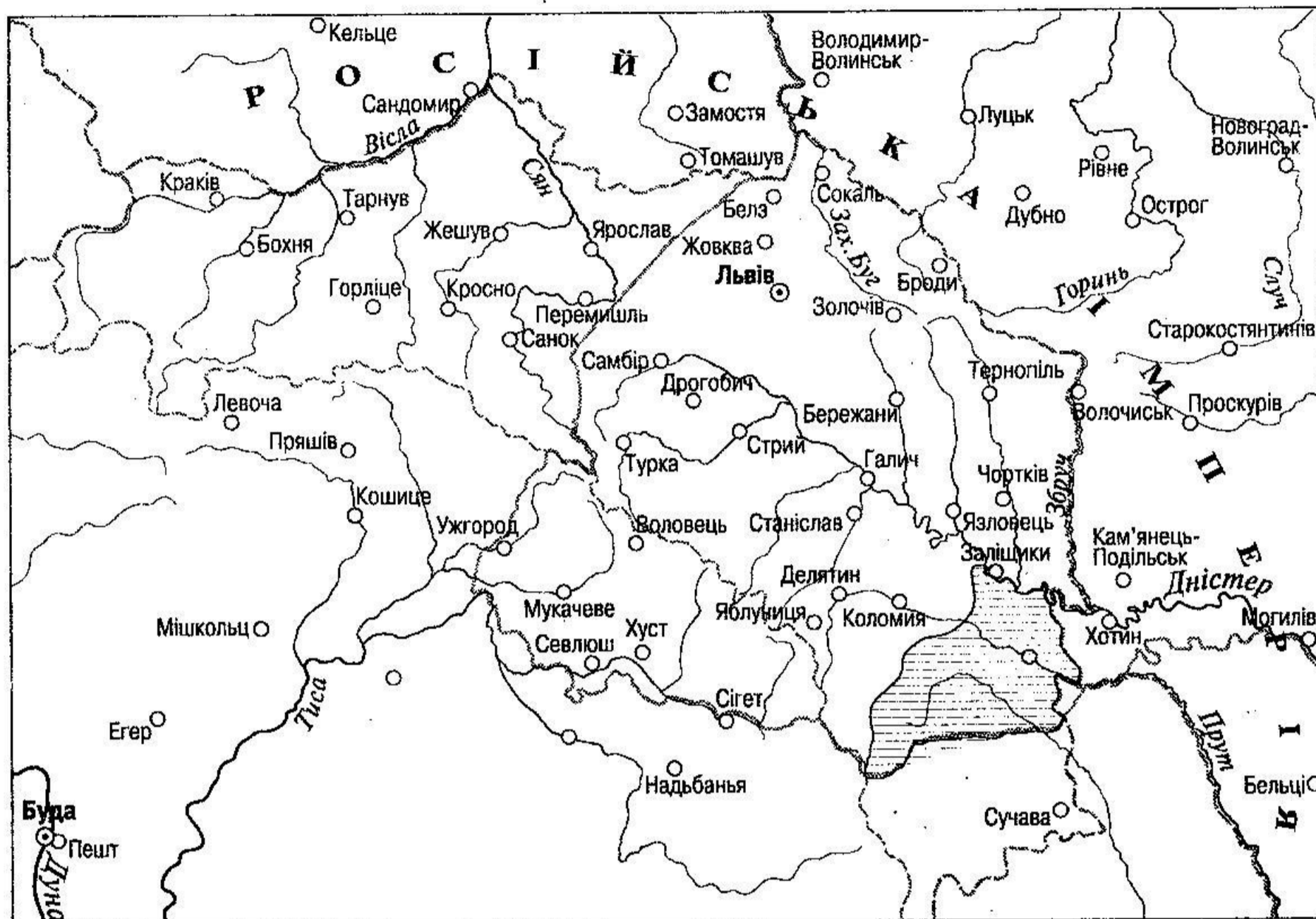
Село виконало план на 65 % Колгосп вивіз весь хліб до фунта, всі культури. Зараз коням ні в зуб, лише пшенична січка і кроплять мелясом, вже загинуло 56 коней.

І починають вмирати з голоду люди, пухнуть, діти кажуть — “хліба, хліба”. Не думайте, шановний керівник, що не робили люди (і вдарно), але був недорід, який до уваги ніхто не бере. Прошлий рік урожай був середній і то ледве прожило населення і план був 38 тис. пуд., а зараз 57 тис. пуд. Зараз бригада 86 осіб ходить 3 місяці і нічого не зроблять, день у день ходять під кожну хату. Від початку кампанії уже перешпарили разів 60 кожну хату. Забрали до фунта всі городні [культури], в колгоспі, в колгоспників [залишили] на душу 2 пуда картоплі, а всю до фунта — в заготівлю. Ніякого передбачення на весняний посів, насіння ні фунта немає, ніякої культури... І буряки, і капусту квашену забрали, і забирають курей. І здають селяни, бо нічим годувати, іде таємний забій кролів. Оце таке, товаришу Сталін.

Трудодень обійшовся 37 коп., [а] пара чобіт — 36 крб., пара черевиків — 26–22 крб., костюм — 80 крб., який був 25 [крб.] прошлий рік. Ви розумієте, що і пачка папірос 35 коп. розкурочних. Отак, тов. Сталін, сто день на одну пару чобіт, урівнялка, довели владу рад. Керують [не] робітники і селяни, [а] поміщики та буржуї, тому що робітник не буде висисати останньої крові й серця, тому що він розуміє голод і холод. Фунта соломи не дають, в хатах холод, розкуркулюють бідняків, колгоспників викидають з колгоспу за те, що хліба не дають. Зажим — не дають селянові балакати на зборах, садять і судять нізащо. Що захотіли активісти, то й зроблять, а маса ні при чому. Сільраду вибрали, але й жодного члена вибраного, всі нові й нові чужі люди, не вибрані, і та ж кооперація, і все.

Маса населення підбурена проти радвлади, немає ніякої культроботи, одна хлібозаготівля й годі, сільбуд закритий, ніхто не йде, чекаючи з дня на день смерті. Робітникам, які працювали колись у колгоспі, а зараз пішли на промисловість, їх дітям і дружинам нема спокою. Пайок, який привозять, забирають голодні. Вечором не можна вийти в село, б'ють каміннями, зкидають чоботи, в кого є, населення босе, голе, голодне, діти не відвідують школи, тоже босі, голі й голодні, [без] гарячих сніданків [не] один місяць і хліба, лише чай без цукру. В селі ні гасу світить, ні мила,

1. Укажіть назву заштрихованого українського регіону, що входив до складу Австро-Угорської імперії напередодні Першої світової війни.

- А** Північна Буковина.
- Б** Східна Галичина.
- В** Західне Поділля.
- Г** Західна Волинь.

Завдання 1

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А** Схвалення нової Конституції УСРР на XIV Всеукраїнському з'їзді рад; початок роботи Дніпровської ГЕС; переїзд вищих державних та партійних установ УСРР з Харкова до Києва.
- Б** Переїзд вищих державних та партійних установ УСРР з Харкова до Києва; схвалення нової Конституції УСРР на XIV Всеукраїнському з'їзді рад; початок роботи Дніпровської ГЕС.
- В** Початок роботи Дніпровської ГЕС; переїзд вищих державних та партійних установ УСРР з Харкова до Києва; схвалення нової Конституції УСРР на XIV Всеукраїнському з'їзді рад.

Варіант 7

Г Схвалення нової Конституції УРСР на XIV Всеукраїнському з'їзді рад; переїзд вищих державних та партійних установ УСРР з Харкова до Києва; початок роботи Дніпровської ГЕС.

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Яка з фотографій відображає події кінця 90-х років ХХ ст.?

А

Б

В

Г

Завдання 3

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Яка спільна риса властива голодним рокам в Україні: 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947?

- А** Катастрофічні посухи.
- Б** Повоєнна розруха.
- В** Боротьба радянської влади з «куркульським бандитизмом».
- Г** Примусові державні хлібозаготівлі.

Завдання 4

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Про кого йдеться в джерелі?

«...13 лютого 1978 року указом Президії Верховної Ради СРСР ___ був позбавлений громадянства. Він скликав прес-конференцію і сказав, що це найсумніший день у його житті: “Мене позбавили права померти на Батьківщині”. Отоді він пішов у наступ! Влада гадала, що, випустивши советського дисидента, позбулася клопоту: незручно було втретє ув’язнювати всесвітньо відому людину. А він виявився ще й свідомим українцем. Та ж таки “Свобода”: “От ви були російським генералом...” — “Я ніколи не був російським генералом. Я був советським генералом, а родом я українець. І приїхав сюди представляти Українську Гельсінкську групу”».

- А** Петро Григоренко.
- Б** Левко Лук’яненко.
- В** Микола Руденко.
- Г** Іван Світличний.

Завдання 5

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. У яких твердженнях ідеться про наслідки Варшавського договору С. Петлюри з Польщею?

- А** Завершення Другого Зимового походу військ УНР.
- Б** Підпорядкування захоплених польськими військами територій польській адміністрації.
- В** Припинення збройної боротьби військ УНР за незалежність України.
- Г** Розгортання всенародних антибільшовицьких повстань у тилу Червоної армії.
- Д** Спільний військовий похід проти більшовицьких військ.

Завдання 6

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

7. Укажіть характерні риси розвитку соціальної сфери за доби «застою».

- А** Використання «нафтодоларів» для створення нових галузей промисловості, модернізації господарства та розвитку соціально-культурної сфери.
- Б** Відповідність обсягів виробництва та реалізації товарів народного споживання потребам населення.
- В** Зростання чисельності робітників у зв'язку з розвитком індустріальних галузей, стрімке зростання міського населення.
- Г** Неспроможність ефективно розв'язати житлову проблему (низька якість житла, черги на отримання).
- Д** Однаковий рівень соціального забезпечення селян та мешканців міст.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Михайла Грушевського?

- А** Ініціював створення (1908 р.), а також був головою Товариства українських поступовців, яке об'єднало більшість українських партій та національно-громадських організацій.
- Б** Автор праці «Відродження нації» у 3-х томах про події Української революції.
- В** Голова Української Центральної Ради.
- Г** Обіймав високі урядові посади в Раді міністрів Української Держави П. Скоропадського.
- Д** Автор майже 2 тисяч наукових і публіцистичних праць.
- Ж** Очолював делегацію УНР у переговорах з Німеччиною та її союзниками в Брест-Литовську.

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Про яку подію повосенної України йдеться в джерелі?

«...Військо Польське провело виселення нашого населення дуже швидко, оскільки протягом чотирьох годин кожен господар мусив спакувати речі й виїхати з села. У деяких селах, наприклад у селах Криве на р. Сян, Творильчик, Творильне, Студене, Бук, Довжиця, Лішня, Полянки та Жерниця, Військо Польське давало

людям на збори лише дві години. У зв'язку з таким коротким терміном часу на збори населення не мало змоги забрати з собою сільськогосподарські машини (молотилки, зерноочисні машини, січкарні, плуги, борони), предмети домашнього господарства, швейні машини, картоплю тощо. Все це забрало польське цивільне населення разом з Військом Польським до міст Балигород, Сянік, Лісько, Риманів й навіть до Кросна».

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

З книги Г. Касьянова «Україна 1991–2007»

«Наступного дня вранішня пленарна сесія Верховної Ради розпочалася з закритого засідання. У перерві журналістам повідомили, що депутати залишатимуться в парламенті, доки не буде ухвалено нову Конституцію. Удень депутати поділилися на кілька робочих груп для обговорення найбільш суперечливих статей: про мову, статус Криму, державну символіку, приватну власність.

О 18:30 розпочалося пленарне засідання, яке відкрило знамениту “конституційну ніч” — з цієї миті майже протягом 14 годин без перерви депутати поіменно голосували по кожній окремій (зі 160) статті Конституції. Для затвердження кожної статті потрібно було не менше 300 голосів. Героєм конституційної ночі став депутат Михайло Сирота, який представляв проект Конституції, запропонований погоджувальною комісією — весь цей час він стояв на трибуні та був змушений за регламентом представляти кожну статтю, коментувати й запропоновані поправки, виголошувати стандартну фразу: “Комісія просить прийняти”. Під час голосування в залі працювали “піаністи” — депутати, яким їх відсутні колеги віддали реєстраційні картки для участі в голосуванні. Був тут і свій “диригент” — лідер комуністів П. Симоненко, який у потрібні моменти подавав своїм колегам знаки не реєструватися. Журналісти, які вщент заповнили балкон Верховної Ради, напружено слідували за процесом. Усі присутні розуміли історичну вагу подій, що відбуваються.

Протягом ночі до будинку парламенту “підтягалися” відсутні депутати. Близько другої години ночі залу засідань несподівано полишили всі члени уряду, що були за сумісництвом депутатами. Їх обурені колеги перервали голосування й поставили питання про позбавлення їх депутатських мандатів. “Прогульникам” довелося повернутися.

Час від часу процедуру монотонного голосування окремих статей переривали спалахи емоцій. О першій ночі було поставлено на голосування статтю про національну символіку. Комуністи категорично повстали проти синьо-жовтого прапора та тризуба. Один з них, явно глузуючи з опонентів, запропонував натомість

Варіант 7

козацький малиновий прапор, заявивши, що синьо-жовтий назавжди пов'язаний з «колабораціоністами», — обурені праві депутати спробували стягти його з трибуни, і лише зусиллями інших парламентарів вдалося запобігти бійці. Питання про статус Криму (об'єднане зі статтею про символіку в один «пакет») викликало подібну реакцію — праві дружно скандували: «Область! Область!», тоді як ліві обстоювали республіканський статус автономії. Голосування по цих статтях загрожувало зривом усього заходу, тому було вирішено провести його таємно (за решту статей голосували поіменно). У результаті Україна, будучи унітарною державою, отримала у своєму складі автономну республіку і здобула нарешті конституційне право на синьо-жовтий прапор і тризуб.

Близько 9:00 28 червня в залі засідань з'явився невиспаний, насторожений, але впевнений у собі президент. За кілька хвилин розпочалося поіменно голосування з ухвалення всієї Конституції загалом. На тлі усіх попередніх виснажливих подій його результати були вражаючими — 315 — «за», 36 — «проти», 12 — утрималися, 30 — не голосували. Коли на табло з'явилися результати голосування, зала засідань вибухнула істеричною овацією, учорашні супротивники в ейфорії розцілювалися та обіймалися, виснажений М. Сирота втирав сльози щастя, а напівживі журналісти полегшено аплодували їм з балкону. Дещо пізніше Л. Кучма нагородив усіх учасників засідання орденами, а хол Верховної Ради прикрасили алегоричною картиною, що символізувала зв'язок поколінь борців за незалежність з учасниками ухвалення Конституції (цей художній кітч адекватно віддзеркалював політичний)».

1. Укажіть, коли просування військ Німеччини та її союзників Україною сягнуло позначеної лінії фронту?

- А На кінець червня 1941 р.
- Б На середину липня 1941 р.
- В На середину вересня 1941 р.
- Г На кінець січня 1942 р.

Завдання 1

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ (У ФОРМІ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ) З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ • 11 КЛАС

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А** Ухвалення Верховною Радою Конституції України; ухвалення Верховною Радою Закону «Про Збройні сили України»; вступ України до Ради Європи.
- Б** Ухвалення Верховною Радою Закону «Про Збройні сили України»; вступ України до Ради Європи; ухвалення Верховною Радою Конституції України.
- В** Вступ України до Ради Європи; ухвалення Верховною Радою Закону «Про Збройні сили України»; ухвалення Верховною Радою Конституції України.
- Г** Ухвалення Верховною Радою Закону «Про Збройні сили України»; ухвалення Верховною Радою Конституції України; вступ України до Ради Європи.

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Яку дату слід уписати на місці пропуску в джерелі?

«І я, й інші мої бойові товариші завжди доходили висновку: якби збереглися ті кадри, до яких належали Тухачевський, Якір, Уборевич, Корк та інші, — всі ті, кого ми втратили у _____ році, ми, безперечно, мали б менше невдач, швидше, і не з такими великими втратами розгромили б німецько-фашистські орди».

- А** 1933 р.
- Б** 1937 р.
- В** 1939 р.
- Г** 1941 р.

Завдання 3

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Яке з зображень на плакатах та листівках свідчить про події історії Закарпаття кінця 30-х років ХХ ст.?

А

Б

В

Г

Завдання 4

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

5. Про яку подію йдеться в джерелі?

«...Наймасовіша в Україні акція періоду «перебудови», мета якої полягала в тому, щоб не лише відокремити національну історію від радянської, а й протиставити «справжнє», «природне» возз'єднання України 1919 р. «штучному» возз'єднанню 1939 р. Так само звернення до історичного досвіду було і засобом протиставлення «справжньої» української державності (УНР і ЗУНР) «штучній» — радянській».

- А Страйк на шахті «Ясинуватська-Глибока» в Макіївці в липні 1989 р.
- Б «Живий ланцюг» в січні 1990 р.
- В Мітинг та голодування студентів в жовтні 1990 р.
- Г Мітинг киян у серпні 1991 р.

Завдання 5

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

6. Які події передували ухваленню Центральною Радою Першого Універсалу?

- А Всеукраїнський національний конгрес.
- Б Збройний виступ самостійників.

Варіант 8

- В** Двосторонні переговори УЦР з делегацією Тимчасового уряду у складі О. Керенського, М. Терещенка, І. Церетелі.
- Г** Відрядження до Петрограду делегації на чолі з В. Винниченком з вимогою надати автономію Україні.
- Д** Перша війна радянської Росії проти Української Народної Республіки.

Завдання 6

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

7. У яких твердженнях ідеться про особливості економічного розвитку в повоєнній Україні?

- А** Відбудова старих, будівництво нових електростанцій.
- Б** Істотні капіталовкладення в сільське господарство, скасування обов'язкових поставок державі сільськогосподарської продукції.
- В** Зростання обсягів виробництва за умов домінування важкої промисловості.
- Г** Упровадження на машинобудівних, металургійних та хімічних заводах новітніх технологій.
- Д** Поліпшення становища селян, зокрема збільшення оплати їхньої праці.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Павла Скоропадського?

- А** Був членом Української Центральної Ради, головою Українського Військового Генерального Комітету, генеральним секретарем військових справ.
- Б** У жовтні 1917 р. на з'їзді Вільного козацтва був обраний почесним військовим отаманом.
- В** У квітні 1918 р. на Всеукраїнському хліборобському конгресі був проголошений гетьманом України.
- Г** Очоливши державу, скасував закони й розпорядження Генерального секретаріату і Тимчасового уряду, які стосувалися права власності.
- Д** Схилявся до зближення з більшовиками, задля зміцнення незалежності вдавався до заходів з посилення армії та її адміністративних органів.
- Ж** Від листопада 1920 р. керував роботою уряду УНР у Польщі. Згодом перебував в Австрії, Угорщині, Швейцарії, а в жовтні 1924 р. оселився в Парижі.

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Про який документ часів сталінської модернізації йдеться?

«1. Прирівняти своїм значенням майно колгоспів та кооперативів (урожай на ланах, громадські запаси, худоба, кооперативні склади та крамниці тощо) до майна державного і всебічно посилити охорону цього майна від розкрадання. 2. Застосовувати, як захід судової репресії за розкрадання колгоспного та кооперативного майна, вищу кару соціального захисту — розстріл із конфіскацією всього майна і з заміною при пом'якшувальних обставинах позбавленням волі на строк не менше, як 10 років з конфіскацією всього майна. 3. Не застосовувати амністії до злочинців, засуджених у справах про розкрадання колгоспного та кооперативного майна...»

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

З книги В. Чорновола «Лихо з розуму».

«У серпневій й вересневій дні 1965 року ніщо, здавалося, не порушувало звичного ритму життя на Україні. Газети писали про чергові перемоги на трудових фронтах, передова московської «Правди» закликала зміцнювати дружбу народів і застерігала, що партія нікому не дозволить перешкоджати прогресивним процесам взаємозближення народів і обміну кадрами. У київському театрі ім. Івана Франка йшла прем'єра п'єси Стельмаха «Правда і кривда», і глядачі аплодували безстрашному героєві, який одним лишень словом правди переміг криводушців-енкаведистів.

Тимчасом чомусь не повернулися з літньої відпустки критик Іван Світличний, науковець-психолог Михайло Горинь, вчитель Михайло Озерний, студент Ярослав Геврич... Не повідомивши причин, не вийшли на роботу науковий працівник Львівського музею українського мистецтва Богдан Горинь, викладачі Львівського університету Михайло Осадчий та Михайло Косів, київські інженери Олександр Мартиненко та Іван Русин...

Помалу поповзла чутка, що близько тридцяти викладачів вузів, художників, науковців раптом перебралися із-за кафедр, письмових столів, з лабораторій в помешкання з подвійними ґратами на вікнах. То в одну, то в іншу українську родину з'являлися люди з насупленими обличчями, перевертали вверх дном квартиру, забирали книжки старих видань, листи, рукописи. Розсильні приносили сірі клаптики паперу з категоричною вимогою: «Вам необхідно явиться к следователю Н. в качестве свидетеля». У зловісну гру були втягнені вже сотні...

Через 5–8 місяців... двадцять осіб стало перед судом, звинувачені в антирадянській-націоналістичній пропаганді та агітації, а дехто ще й в «організаційній діяльності». Та ба! Навіть ті, з кого за довгі місяці витиснули каяття, на суді відмовилися визнати, що читали «заборонену» книжку або статтю саме тому, що

Варіант 8

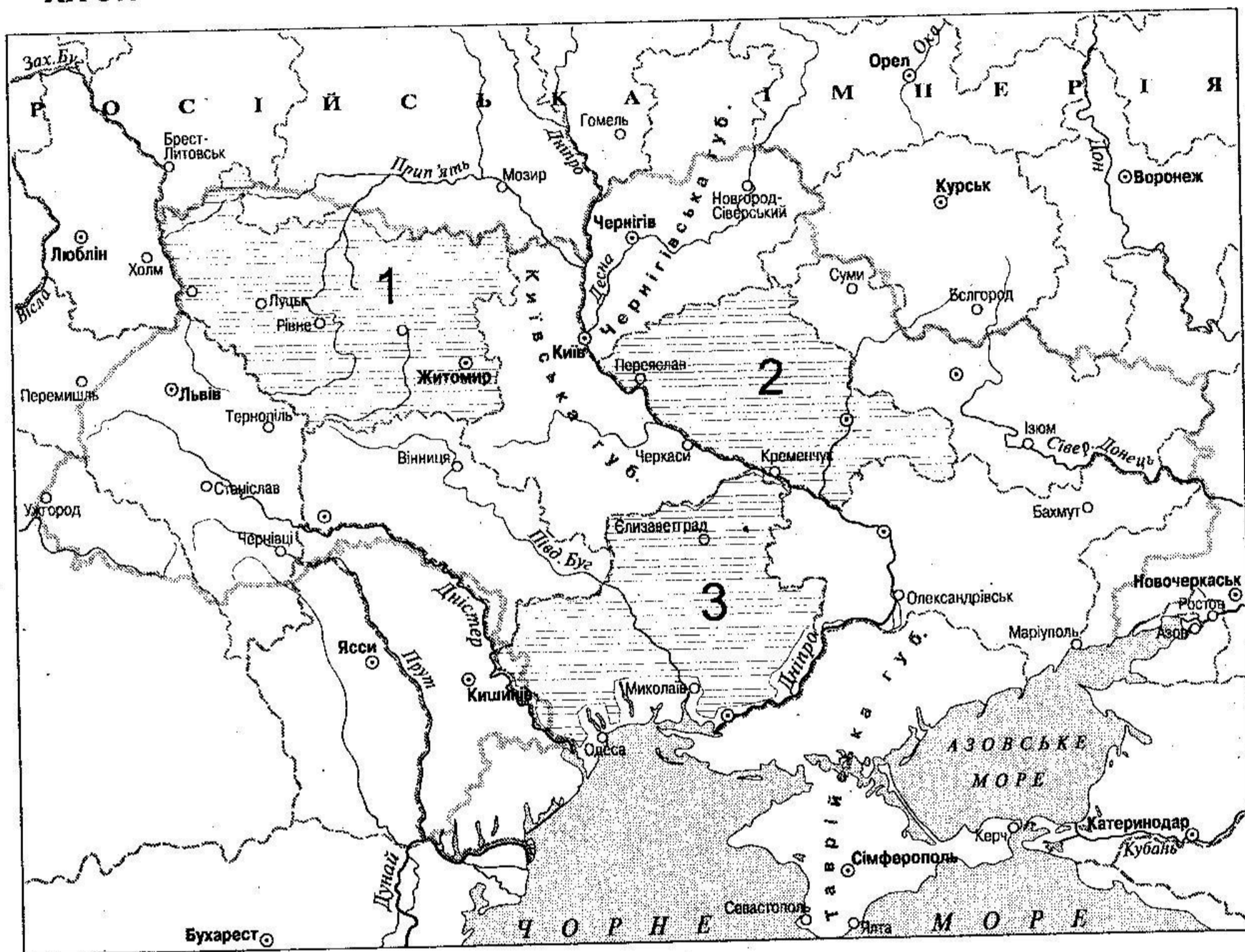
хотіли цим “підривати чи ослаблювати радянський лад” (а саме за це карає пред’явлена заарештованим ст. 62 Кримінального кодексу УРСР).

Не поцікавившись переконаннями, намірами людини, засудити її за читання якоїсь книжки чи статті — факт нечуваний в юридичній практиці переважної більшості країн світу й цілком несумісний з ратифікованою Радянським Союзом “Декларацією прав людини”. Але гляньмо па справу тверезіше. Чи ж за тих декілька зарубіжних книжок, які науковець Михайло Горинь прочитав сам і дав прочитати кільком найближчим знайомим, теж переважно науковцям, одержав шість років таборів суворого режиму? А може це тільки привід, хоч і сумнівний з точки зору міжнародних правових норм, щоб поквитатися з людиною за ті переконання, які вона ні від кого не приховувала? І чи не тому, поглумившись над законом, п’ятнадцять осіб із дев’ятнадцяти судили таємно від людського ока, а двадцятого заслали без всякого суду й слідства?..

...Якби можна було скласти середню типову біографію засуджених у 1966 році за «антирадянську націоналістичну пропаганду та агітацію», вона могла б бути такою: засуджений Н. на день арешту мав 28–30 років, він виходець із селянської або робітничої родини, відмінно закінчив середню школу, поступив у вуз (дехто — після армії), де був активним учасником наукових гуртків; як кращий студент одержав добре призначення, писав дисертацію (або й захистив її), публікувався в періодиці (або й видав книжку). Якщо навіть мав технічний фах, цікавився літературою і мистецтвом, вболівав за стан рідної мови й культури. Ще не одружений або ж одружився незадовго до арешту й має малу дитину.

Більшість із «призову 1965 року опинилася за ґратами, коли вихідна їхньої творчості круто зносилася вгору...»

1. Укажіть рядок, у якому цифри відповідають назвам заштрихованих на картосхемі українських губерній у складі Російської імперії на початку ХХ ст.

- А 1. Волинська. 2. Харківська. 3. Катеринославська.
- Б 1. Волинська. 2. Полтавська. 3. Катеринославська.
- В 1. Подільська. 2. Харківська, 3. Херсонська.
- Г 1. Волинська. 2. Полтавська. 3. Херсонська.

Завдання 1

А	Б	В	Г

2. У якому з варіантів події розташовано в хронологічній послідовності?

- А Входження України в ООН як члена-засновника; ліквідація Української греко-католицької церкви; операція «Вісла».
- Б Операція «Вісла»; входження України в ООН як члена-засновника; ліквідація Української греко-католицької церкви.

- В Ліквідація Української греко-католицької церкви; входження України в ООН як члена-засновника; операція «Вісла».
- Г Входження України в ООН як члена-засновника; операція «Вісла»; ліквідація Української греко-католицької церкви.

Завдання 2

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Коли відбулася подія, про яку йдеться в джерелі?

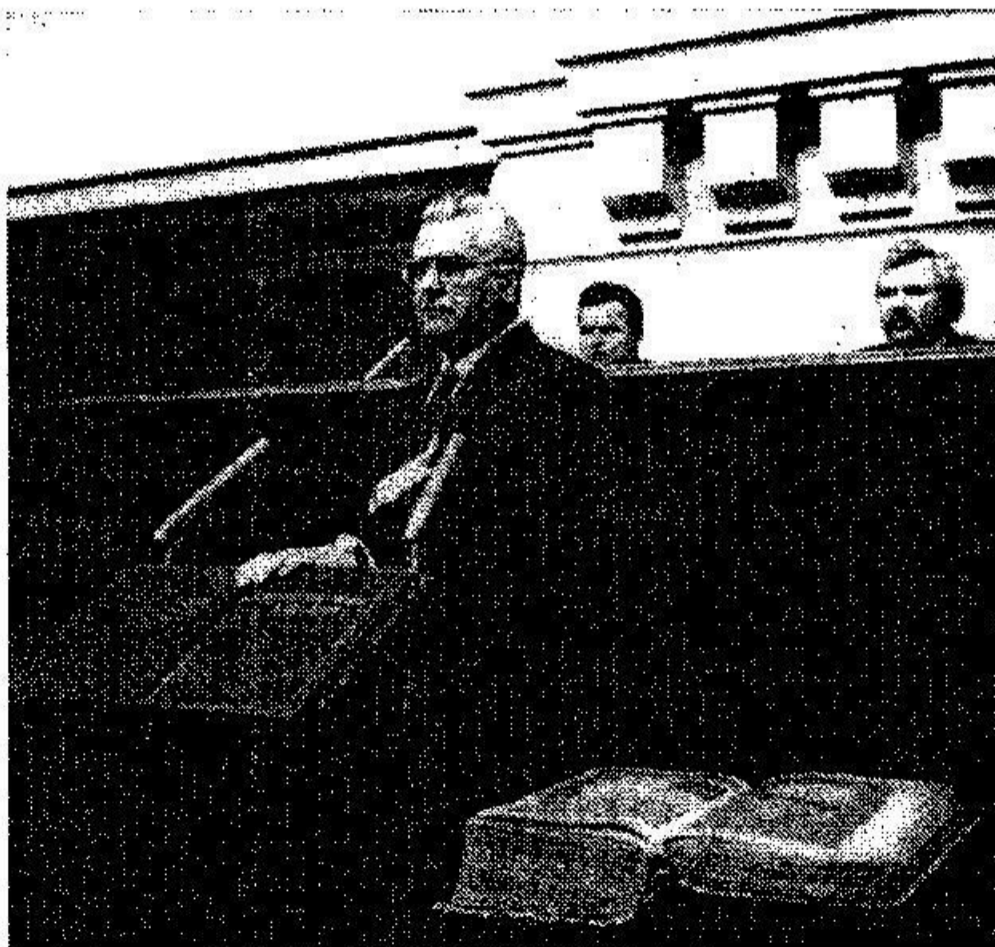
«Після підписання СРСР прикінцевого акту Наради з безпеки та співробітництва в Європі в Україні була створена Українська громадська група сприяння виконанню гельсінських угод. Ініціаторами її створення були М. Руденко, О. Бердник, О. Мешко, Л. Лук'яненко, П. Григоренко (Москва)».

- А 1965 р.
- Б 1967 р.
- В 1972 р.
- Г 1976 р.

Завдання 3

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Яка з фотографій стосується періоду утворення незалежної України?

А

Б

В

Г

Завдання 4

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

5. Який уряд ухвалив документ, уривок з якого наведено?

«...Ухвалити докладені до цього статут та штати Української Академії Наук в м. Києві та її установи... і закон цей перевести в життя з 1 листопада 1918 р. З-поміж перелічених у статуті наукових установ Академії, ... витворюються в біжучому році: Фізичний інститут, Геодезичний інститут, лабораторія для спроб над матеріалами при Інституті прикладної механіки, Ботанічний сад, Акліматизаційний сад, Демографічний інститут для виучування економічної кон'юнктури та народного господарства України... Первісний склад Академії становлять 12 академіків, що на подання од міністра народної освіти та мистецтва, призначає...»

- А УНР за доби Центральної Ради.
- Б УНР за доби Директорії.
- В Української Держави.
- Г УСРР.

Завдання 5

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

6. У яких твердженнях ідеться про соціально-економічні наслідки радянської індустріалізації в Україні?

- А Зниження життєвого рівня народу.
- Б Створення технічної бази сільського господарства.

Варіант 9

- В Зменшення вдвічі чисельності міського населення.
- Г Пропорційне й рівномірне формування промислового потенціалу України.
- Д Формування економіки на ринкових засадах.

Завдання 6

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

7. Укажіть особливості політичної ситуації в українських землях у складі Польщі в міжвоєнний період.

- А Від 1925 до 1939 р. провідною політичною силою серед українців у Польській державі було Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО).
- Б Утворена в 1929 р. Організація українських націоналістів (ОУН) не мала впливу на суспільно-політичне життя.
- В Українці мали можливість обіймати високі адміністративні посади в державних органах влади.
- Г Комуністична партія Західної України (КПЗУ) прагнула полонізації населення на українських землях Польщі.
- Д В Організації українських націоналістів (ОУН) терор розглядали як політичний інструмент у боротьбі з зовнішніми та внутрішніми ворогами.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Симона Петлюру?

- А Був першим головою Генерального секретаріату Центральної Ради.
- Б У листопаді 1918 р. перебував у Берліні, де мав офіційні зустрічі з вищими посадовими особами Німеччини, зокрема з кайзером Вільгельмом II.
- В У лютому 1919 р. вийшов із УСДРП і став головою Директорії УНР.
- Г Був головним отаманом Армії Української Народної Республіки.
- Д Обстоював «радянську платформу», виступав за союз з більшовицькою Росією проти Антанти.
- Ж Від 1920 р. перебував в еміграції, очолював уряд УНР в екзилі.

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Про кого з діячів культури 20–30-х років ХХ ст. йдеться в уривку зі звинувачувального висновку ДПУ?

«...Націоналістичну роботу він проводив з 1920 року, а в контрреволюційну організацію вступив в 1926 році, зв'язавшись з групою "ВАПЛІТЕ", за завданням організації був рівником контрреволюційної групи УВО в театрі "Березіль". Будучи керівником театру "Березіль", використовував його для націоналістичної пропаганди і зв'язку з іншими націоналістами — грузинськими й білоруськими... Просував у виставах націоналістичні ідеї, проводив роботу, відриваючи театри України від російської драматургії, орієнтуючись на буржуазний Захід. За 10 років існування "Березоля" в його репертуарі були: 4 англійських, 4 німецьких, 3 французьких і 4 російських п'єси... Як керівник театру ... сконцентровував у собі контрреволюційні елементи, виховував кадри в національному дусі...»

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

Зі спогадів Івана Цюпи.

«...Сонячного ранку до Будинку літераторів підійшло з десяток чорних «Волг» — майже на кожного по машині. Від Співки ми вирушили до особливого причалу на Дніпрі, де стояла яхта першого секретаря ЦК Компартії України. Там нас привітно зустрів секретар ЦК з ідеологічних питань Федір Данилович Овчаренко. Поручкався з кожним із нас — Гончаром, Бажаном, Козаченком, Новиченком, Башем, Збанацьким, Зарудним, Вороньком, Павличком, Коротичем, Смоличем, мною...

З палуби опускаємось до кают-компанії. А там, як у казці, чарівний стіл, заставлений пляшками з коньяками, горілкою та винами найрізноманітніших марок і закусками: окрім чорної та червоної ікри — осетрина і сьомга, сервелат і мисливські сосиски, а ще свіжі помідори й огірочки. Була там навіть мелітопольська черешня, доставлена спеціальним літаком. Коли ми всілися за пребагатючим столом, Петро Юхимович виголосив тост "за розквіт української літератури".

А далі тихо-мирно трапезували — жодних розмов, ні на літературні, ні на політичні теми. Здавалося, що це просто розважальна прогулянка по Дніпру, а далі й по Київському морю... Гадаю ж, що кожен з нас розумів — це поки що «пряник». Треба чекати на батога. І він невдовзі просвітив.

На яхті, окрім нас, Шелеста й Овчаренка, — нікого. Якщо, звісно, не брати до уваги команди матросів, думається, переодягнених енкаведистів... Підпливаємо до острова, на якому вишикувались казкові будиночки взірцевої архітектури, а неподалік від них, очевидно, щойно зведена повітка, долівка якої заслана запашним зіллям, як бувало на Трійцю.

Знову сідаємо до столу. Знову тости, схвильовані виступи. Та ось Петро Юхимович бере ініціативу у свої руки і відверто пояснює, заради чого нас сюди запросили.

— Попри усі відомі успіхи української радянської літератури, є в ній, на жаль, і прикрі недоліки. І неприємно те, що їх припускається лідер Спілки Олесь Гончар. Це явно виявилось в його "Соборі"...

І далі Шелест переказує зміст відомої усім нам статті Шамоти, зміст «шамотіння» ще деяких інших критиків, повідомляє про серйозне невдоволення Дніпропетровського обкому партії, насамперед його секретаря Ватченка. (Ми ж знаємо, що Ватченко впізнав себе в образі Лободи з "Собору", він так само віддав свого старого батька в богадільню.)

— Я вважаю, — веде далі Петро Юхимович, — критика "Собору" правильна. І Гончар мусить це визнати й висловити своє ставлення до критики. Антирадянщина йому не до лиця. Я б так не написав, — виривається з його вуст. На це завжди стриманий Олесь Гончар кидає гостро:

— А я в цьому й не сумніваюсь. У кожного свій хист.

Лице першого секретаря ЦК багряніє. Він ледь стримує себе, щоб не вибухнути, але якось оговтується і все ж гне своєї:

— Що ви мали на увазі під собором? Дехто стверджує, що мали на увазі нашу Україну. Спустошену, обплутану дротами?!

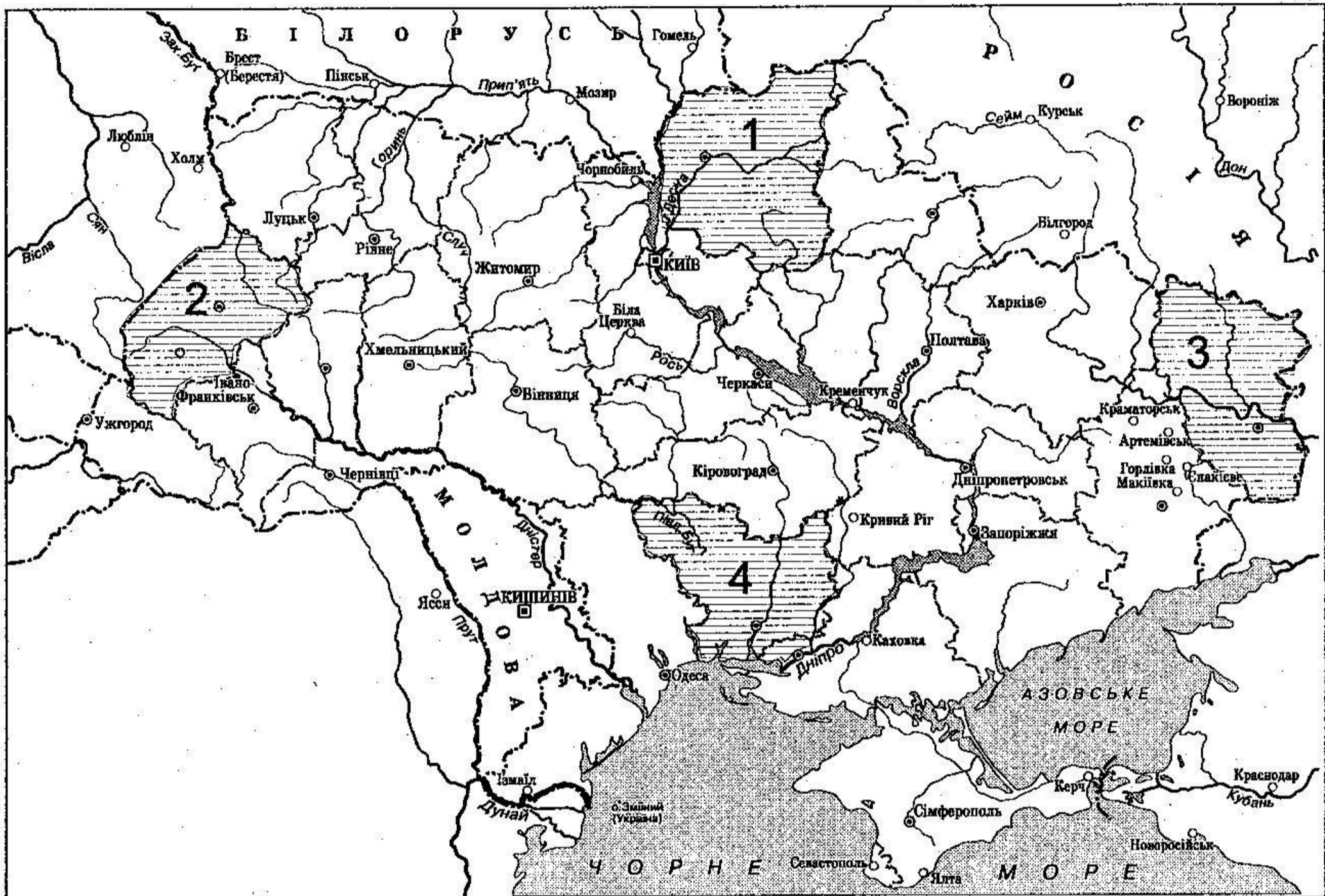
— Кожному дано тлумачити твір як йому заманеться, — твердо відповідає Гончар. — Критики на те й критики, щоб розкривати внутрішній зміст твору. Я ж мав на увазі собор конкретний: той, що стоїть занедбаний у моїй рідній Козельщині, і той, що руйнується у Новомосковську на Катеринославщині...

Шелест намагається говорити стриманіше. Розповідає про те, що, мовляв, ЦК партії нині бере курс на українізацію, на запровадження у школах, технікумах і вузах української мови, звісно, в рамках можливого...

Так від розмови про "Собор" перейшли до проблем загальнонаціональних. Заговорили про долю України, виступаємо проти русифікації. Петро Юхимович хмурить брови. І раптом кидає слово, що влучило мені прямісінько в серце:

— Ось ми зараз сидимо з вами за одним столом, говоримо про такі речі, що коли б це було у тридцять сьомому, то нас би усіх запроторили в тюрму...»

1. Укажіть рядок, у якому цифри відповідають назвам заштрихованих на картосхемі областей сучасної України.

- А 1. Сумська. 2. Тернопільська. 3. Луганська. 4. Херсонська.
- Б 1. Чернігівська. 2. Тернопільська. 3. Донецька. 4. Херсонська.
- В 1. Сумська. 2. Львівська, 3. Донецька, 4. Миколаївська.
- Г 1. Чернігівська. 2. Львівська. 3. Луганська. 4. Миколаївська.

Завдання 1

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. У якому з варіантів події Української революції 1917–1920 рр. розташовано в хронологічній послідовності?

- А Український національний конгрес; проголошення незалежності УНР; отримання УЦР ультиматуму від Раднаркому РСФРР.
- Б Проголошення незалежності УНР; Український національний конгрес; отримання УЦР ультиматуму від Раднаркому РСФРР.

- В** Український національний конгрес; проголошення незалежності УНР; отримання УЦР ультиматуму від Раднаркому РСФРР.
- Г** Український національний конгрес; отримання УЦР ультиматуму від Раднаркому РСФРР; проголошення незалежності УНР.

Завдання 2

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

3. Коли відбулася подія, про яку йдеться в доповідній КДБ УРСР, поданій ЦК КПУ?

«...У приміщенні 4-го енергоблоку... при підготовці його до планового ремонту відбувся вибух з наступною пожежею, що був незабаром ліквідований. Від вибуху обвалився купол перекриття реакторного й покрівля машинного залів, загорівся також дах 3-го енергоблоку, у зв'язку з чим останній був аварійно зупинений... Населення міста практично все евакуйоване (44,5 тис. чоловік)... Проводяться роботи з локалізації вогнища з використанням вертольотів. З цією ж метою задіяні війська радіаційного й хімічного захисту... Здійснюються заходи щодо недопущення поширення панічних слухів і тенденційної інформації...»

- А** 1986 р.
- Б** 1987 р.
- В** 1988 р.
- Г** 1989 р.

Завдання 3

А Б В Г

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

4. Яка з фотографій свідчить про наслідки розкуркулення селян України?

А

Б

В

Г

Завдання 4

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Хто є автором наведеного уривка зі спогадів?

«9 грудня 1991 року заступник голови СНБУ вручив мені 54 документи, що були вилучені начальником слідуправління... з моєї слідчої справи 1961 року як такі, що вже не носять ознак злочину. Серед них два становлять інтерес з огляду на вивчення історії національно-визвольної боротьби в післябандерівський час: проект програми Української робітничо-селянської спілки (УРСС) та «Нотатки»».

- А Петро Григоренко.
- Б Левко Лук'яненко.
- В Микола Руденко.
- Г Валентин Мороз.

Завдання 5

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. Укажіть наслідки урядової політики в галузі культури та науки другої половини 40-х — першої половини 50-х років України.

- А Збагачення української культури внаслідок обміну з культурою країн Заходу.
- Б Розвиток театральної та літературної критики, атмосфера творчої змагальності.
- В Відновлення роботи науково-дослідних установ, зміцнення їхньої матеріально-технічної бази.
- Г Утвердження в якості обов'язкової теми «любові до України» в кіно- та театральному мистецтві.
- Д Репресії проти «космополітів-антипатріотів».

Завдання 6

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

7. Які твердження характеризують особливості нової економічної політики (НЕП) в сільському господарстві України?

- А** Запровадження продрозкладки як одного з елементів продовольчої диктатури.
- Б** Дозвіл на вільну торгівлю надлишками сільськогосподарської продукції.
- В** Заборону оренди землі й використання вільнонайманої праці.
- Г** Націоналізацію землі, скасування приватної власності.
- Д** Розвиток усіх форм кооперації.

Завдання 7

А	Б	В	Г	Д
☐	☐	☐	☐	☐

8. У яких твердженнях ідеться про Степана Бандеру?

- А** У червні 1934 р. заарештований, згодом засуджений за належність до ОУН та за організацію терористичних актів; у вересні 1939 р. звільнений з тюрми.
- Б** Працював в уряді П. Скоропадського, ініціював створення (разом з В. Липинським, В. Шеметом) Партії хліборобів-демократів.
- В** У 1929 р. на першому конгресі українських націоналістів у Відні був обраний головою проводу тільки-но створеної Організації українських націоналістів.
- Г** Після звільнення з нацистського концтабору через постійну загрозу арешту радянськими спецслужбами був змушений змінювати місцеперебування. Вбитий у Мюнхені агентом КДБ.
- Д** Після відмови скасувати акт відновлення Української держави, проголошеного у Львові, ув'язнений у концтаборі Заксенгаузен.
- Ж** Від осені 1943 р. очолив УПА. У липні 1944 р. на підпільному I Великому зборі УГВР обраний Головою Генерального секретаріату Української Головної Визвольної Ради (УГВР).

Завдання 8

А	Б	В	Г	Д	Ж
☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. З якого документа наведено уривок?

«...У разі територіально-політичних змін в областях, що належать Польській державі, сфери інтересів Німеччини та СРСР будуть розмежовуватися по лінії рік Нарев, Вісла, Сян. Питання про те, чи відповідає обопільним інтересам Німеччини та СРСР збереження незалежної Польської держави і якими будуть кордони цієї держави, може бути остаточно з'ясовано лише в ході дальшого політичного розвитку. У будь-якому випадку обидва уряди розв'язуватимуть це питання в дусі дружньої обопільної згоди. Щодо Південно-Східної Європи радянська сторона

підкреслює свою заінтересованість у Бессарабії. Німецька сторона заявляє про її повну незаінтересованість у цих областях... Цей протокол буде зберігатися обома сторонами у цілковитій таємниці».

Завдання 9

10. Проаналізуйте історичне джерело та дайте йому оцінку.

З книги спогадів А. Денікіна «Нариси російської смуги».

За кілька днів до захоплення влади Скоропадський приїхав до одного відомого київського генерала й запропонував йому долучитися до справи створення нового уряду, «який повинен замінити Центральну Раду й виступити посередником між німецьким командуванням й українським народом». Зауважив, що в цій справі зацікавлені німці... Коли співрозмовник відповів йому відмовою, мотивуючи «неприйнятністю для себе роботи з німцями й на них», Скоропадський заперечив, що «німці тут ні до чого, що він буде вести цілком самостійну політику, — і закінчив навіть наївною заявою, — що сподівається обійти німців і змусити їх працювати на користь України»... Тоді ж відбулася розмова гетьмана з одним впливовим російським генералом, якого дехто хотів бачити на посаді військового міністра. На питання його, чи правда, що гетьман згодився на свій пост винятково з метою возз'єднання Малоросії з Росією, Скоропадський відповів негативно: «Можливо, у далекому майбутньому це й трапиться; але зараз я буду обстоювати самостійність України»...

10 квітня австро-германці поспіхом склали й підписали господарську угоду з Українською народною республікою, щоб передумови її лягли на Раду, а не на гетьмана. 13-го фельдмаршал Ейхорн запровадив, застосовуючи німецьку польову юстицію, военний стан, а 16-го за обставин майже анекдотичних німці розігнали Раду й поставили гетьманом всієї України генерала Скоропадського.

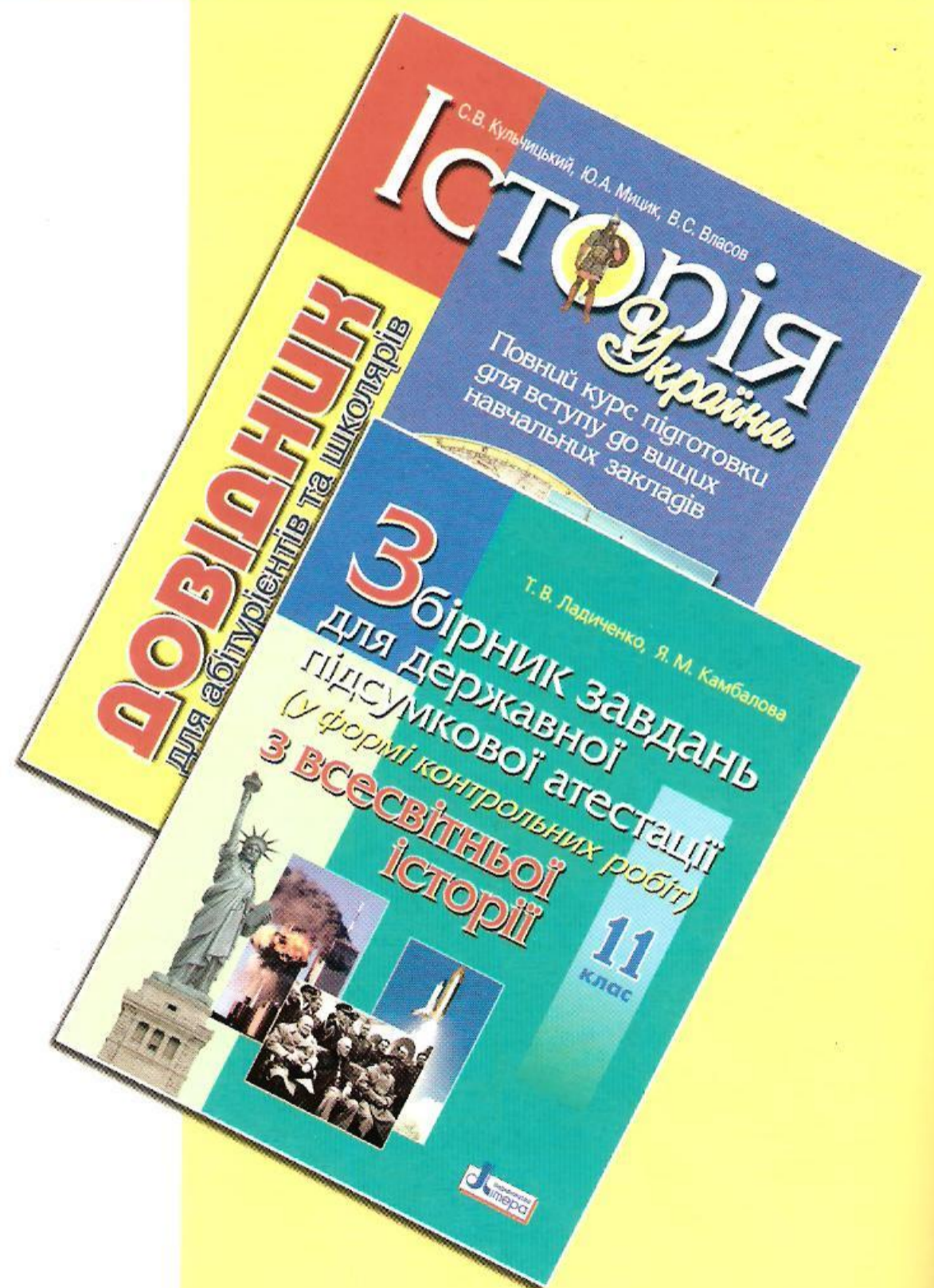
...Національний шовінізм й українізація було покладено в основу програми гетьманського уряду. Сам гетьман в офіційних виступах урочисто проголошував самостійність України на вічні часи й паплюжив Росію, «під ярмом якої Україна стогнала протягом двох століть»... Кадетське міністерство не поступалося в шовіністичних заявах і в прямих діях: міністр внутрішніх справ Кістяківський запроваджував закон про українське громадянство й присягу; міністр народної освіти Василенко взявся до масового закриття й насильницької українізації навчальних закладів; міністр сповідань Зеньковський готував автокефалію української церкви... Усі гуртом у формах безглузвих й образливих рвали зв'язок з російською культурою та державністю.

Тільки соціальні заходи гетьмана різко розійшлися з політикою Ради: кермо її круто повернули вправо. Незабаром вийшов гетьманський указ про повернення землі поміщикам і про відшкодування їм збитків, заподіяних революцією. Практика

Видавництво
«Літера ЛТД»
пропонує

ДОВІДНИК

- містить стислий виклад шкільного курсу історії України
- відповідає програмі з історії України для загальноосвітніх шкіл та програмі вступних іспитів до вищих навчальних закладів, затвердженим Міністерством освіти і науки України
- орієнтований на програмові вимоги до зовнішнього оцінювання з історії України, затверджені Міністерством освіти і науки України
- враховує найновіші досягнення історичної науки
- містить хронологічні таблиці подій з історії України від найдавніших часів до сьогодення та карти до основних періодів історії України
- має словник основних історичних понять та термінів до курсу історії України
- має покажчик основних подій, постатей, понять та термінів

Адреса видавництва:
03680, м. Київ,
вул. Нестерова, 3, оф. 508
тел. для довідок: 456-44-07
тел./факс: 456-40-21
E-mail: litera_l@i.com.ua

ISBN 978-966-178-023-0

9 789661 780230 >

Охороняється Законом України
«Про авторське право та суміжні права».
Про відсутність марки-голограми
на обкладинці просимо повідомляти
на E-mail: litera_l@i.com.ua
або за телефоном (044) 456-40-21